

Web projekti

(scripta – I razred)

U svijetu punom zvučnih i razvikanih riječi,

trenutno postoji jedna koja je toliko bučna da

izluđuje ostatak rječnika... Internet

Nepoznati mudrac

Sadržaj

1. World Wide Web	5
1.1. Povijest World Wide Web	6
1.1.1. HTTP protokol	7
1.1.2. HTML jezik	7
1.1.3. Povijesni razvoj HTML jezika	8
1.2. Web preglednici-browseri	9
1.3. Kako se prikazuju web stranice	10
1.3.1. Adresiranje računala	11
1.3.2. Protokoli	11
2. HTML jezik	14
2.1. Tagovi ili oznake	15
2.2. Atributi i vrijednosti tagova	17
2.3. Osnovna struktura HTML dokumenta	21
2.3.1. Doctype nacija	21
2.3.2. Html, head i body tagovi	21
2.4. Osnovni tagovi unutar head taga	23
2.4.1. Naslov stranice-title tag	23
2.4.2. Meta tagovi	23
2.5. Naslovi	25
2.6. Odlomci ili paragrafi	27
2.6.1. Prelazak u novi red	29
2.7. Oblikovanje teksta	30
2.8. Prikaz specijalnih simbola u HTML-u	32
2.9. Karakteristike teksta-oblikovanje koristeći i CSS	33
2.9.1. Veličina teksta	33
2.9.2. Boja teksta	36
2.9.3. Vrsta pisma - font	41
2.10. Liste	47
2.10.1. Uređene liste	47
2.10.2. Neuređene liste	49
2.10.3. Ugniježdene liste	51
2.10.4. Lista definicija	53
2.11. Slike	54
2.11.1. Formati slika za web	54
2.11.2. Tag i atributi za prikazivanje slika	55
2.11.3. Korištenje figure i figcaption taga	59
2.11.4. Atributi za pozivanje pozadinskih slika	60

2.12. Linkovi.....	61
2.12.1. Atributi taga <a>	61
2.13. Izrada tablica (HTML5)	63
2.13.1. Atributi scope taga <th>.....	65
2.13.2. Primjena CSS svojstva na tag <table>.....	66
2.13.3. Primjena CSS svojstva na tag <tr>.....	68
2.13.4. Primjena CSS svojstva na tag <td> ili <th>.....	68
2.14. Forme (obrasci) i elementi forme.....	70
2.14.1. Tag <form> i njegovi atributi	70
2.14.2. Dugme submit.....	71
2.14.3. Dugme reset.....	71
2.14.4. Jednoredno polje za unos teksta.....	72
2.14.5. Jednoredno polje za unos lozinke.....	73
2.14.6. Jednoredno polje za unos email-a	73
2.14.7. Radio dugme.....	74
2.14.8. Polje za potvrdu.....	74
2.14.9. Višeredno polje za unos teksta	75
2.14.8. Padajuće liste.....	76

1. World Wide Web

Radi se o sustavu za razmjenu raznih informacija. Često se Web poistovjećuje s Internetom, tako da mnogi u početku misle da su Web i Internet jedno te isto, a nisu.

Web se temelji na konceptu **hiperteksta**, dokumenta koji sadrži izravnu vezu s nekim drugim dokumentom. Naravno, taj dokument je danas obogaćen i slikama, tablicama, zvučnim zapisima, videosekvencama, navigacijskim menijima...

1.1. Povijest World Wide Web

Povijest WWW-a je uprkos ogromnom uspjehu jako mlada. World Wide Web je 1990 počeo život na mjestu gdje bi to tada najmanje očekivali, na CERN-u, Europskom laboratoriju za fiziku čestica u Ženevi

Tim Berners-Lee, britanski informatičar sa CERN instituta sa nekoliko svojih kolega pokrenuo je inicijativu za **korištenje Interneta u razmjeni informacija** na način da jednostavnim klikanjem na označene dijelove teksta (linkovi) otvaraju novi dokumenti.

World Wide Web

The WorldWideWeb (W3) is a wide-area hypermedia information retrieval initiative aiming to give universal access to a large universe of documents.

Everything there is online about W3 is linked directly or indirectly to this document, including an executive summary of the project, Mailing lists , Policy , November's W3 news , Frequently Asked Questions

What's out there?

Pointers to the world's online information, subjects , W3 servers, etc.

Help

on the browser you are using.

Software Products

A list of W3 project components and their current state. (e.g. Line Mode , X11 Viola , NeXTStep , Servers , Tools , Mad robot , Library)

Technical

Details of protocols, formats, program internals etc

Bibliography

Paper documentation on W3 and references.

People

A list of some people involved in the project.

History

A summary of the history of the project.

How can I help ?

If you would like to support the web..

Setting code

Getting the code by anonymous FTP , etc.

Prva web stranica objavljena 1990. od strane Tim Berners Lee-a "oca" WWW-a

Stup cijelog projekta postaju dva elementa:

1. **HTTP**
2. **HTML**

1.1.1. HTTP protokol

HTTP (engl. **HyperText Transfer Protocol**) je glavna i najčešća metoda prijenosa informacija na Webu. Osnovna namjena ovog protokola je omogućavanje objavljivanja i prezentacije HTML dokumenata, tj. web stranica.

HTTP je protokol za komunikaciju između poslužitelja (servera) i klijenta. HTTP klijent, kao što je web preglednik najčešće inicira prijenos podataka nakon što uspostavi vezu s udaljenim web serverom. Razvoj i standardizaciju HTTP protokola nadgledju **World Wide Web Consortium (W3C)**.

1.1.2. HTML jezik

HTML je kratica za **HyperText Markup Language**, što znači **prezentacijski jezik** za izradu web stranica. Hipertekst dokument stvara se pomoću HTML jezika. HTML jezikom oblikuje se sadržaj i stvaraju se hiperuze hipertext dokumenta. HTML je jednostavan za uporabu i lako se uči, što je jedan od razloga njegove opće prihvaćenosti i popularnosti. Svoju raširenost zahvaljuje jednostavnosti i tome što je od početka bio zamišljen kao besplatan i tako dostupan svima.

Prikaz hipertekst dokumenta omogućuje **web preglednik**. Temeljna zadaća HTML jezika jest uputiti web preglednik kako prikazati hipertext dokument. Pri tome se nastoji da taj dokument izgleda jednak bez obzira o kojem je web pregledniku, računalu i operacijskom sustavu riječ.

HTML nije programski jezik niti su ljudi koji ga koriste programeri. Njime ne možemo izvršiti nikakvu zadaću, pa čak ni najjednostavniju operaciju zbrajanja ili oduzimanja dvaju cijelih brojeva. On služi samo za **opis** naših hipertekstualnih dokumenata.

Html datoteke su zapravo obične tekstualne datoteke, eksenzija im je .html ili .htm. Osnovni građevni element svake stranice su znakovi (tags) koji opisuju kako će se nešto prikazati u web pregledniku.

1.1.3. Povijesni razvoj HTML jezika

Prvi javno dostupan opis HTML-a je dokument zvan **HTML tags (oznake)**, prvi put se spominje na internetu od strane **Tim Berners-Leeja** krajem 1991. Taj opis se sastoji od 20 elemenata početnog, relativno jednostavnog dizajna HTML-a. Trinaest tih elemenata još uvijek postoji u HTML4. Svaka nova verzija HTML-a je razvijana tako da ostane čitljiva na svim web preglednicima. Tim Berners-Lee je, nakon što je u listopadu 1994. napustio CERN (Europsku organizaciju za nuklearno istraživanje), osnovao organizaciju World Wide Web Consortium koja se bavi standardizacijom tehnologija korištenih na webu poznatija kao **W3C**.

Prva verzija HTML je objavljena je **1993.** godine. U to je vrijeme bio još poprilično ograničen, pa nije bilo moguće čak ni dodati slike u HTML dokumente.

Razvoj HTML-a nastavljen je prvom "imenovanom" verzijom **HTML 2.0**, no ni ona nije postala standardom.

U ožujku 1995. W3C objavljuje verziju **HTML 3.0**, koja donosi mogućnosti definicije tablica. Daljnji razvoj ove verzije HTML-a označilo je prihvatanje "specifičnih" oznaka podržanih u tada najvećim i najprihvaćenijim web preglednicima.

Tako su nastale mnoge duplikacije, pa je postojalo više oznaka koje su imale istu funkciju. Podebljani text, primjerice bilo je moguće definirati oznakom , ali i oznakom .

HTML4 predstavljen je u **prosincu 1997.**, nastavio je s prihvatanjem oznaka nametnutih od strane proizvođača različitih web preglednika, no istovremeno je pokrenuto i "čišćenje" standarda proglašavanje nekih od njih suvišnim.

Manje promjene u specifikaciji ovog standarda predstavljene su u **prosincu 1999.**, kada je predstavljena konačna verzija ovog jezika **HTML 4.01**.

XHTML 1.0 (Extensible HyperText Markup Language) je **26. siječnja 2000.** postao na preporuku W3C novi jezik za izradu web stranica, a došao je kao zamjena za HTML. U osnovnoj verziji on nije puno različitiji od **HTML-a 4.01**, nego se može reci da je to pročišćena verzija HTML-a.

XHTML 1.1 je **31. svibnja 2001** postao na preporuku W3C novi jezik za izradu web stranica.

HTML 5 je nastao u suradnji World Wide Web Consortium (W3C) i Web Hypertext Application Technology Working Group (WHATWG). Do 2006. godine su ove dvije grupe radile odvojeno, WHATWG je radio sa web formama i aplikacijama, a W3C sa XHTML 2.0. Na svu sreću odlučili su udružiti snage i kreirati novu verziju HTML-a. HTML5 standard nalazi se u statusu radnog dokumenta, a očekuje se da će postati službeno objavljen sredinom 2012. godine, dok bi konačne specifikacije trebale biti gotove u drugom kvartalu 2014 . Zanimljivo je da već sada veliki broj preglednika ima implementiran sustav koji omogućuje interpretaciju HTML5.

HTML5 donosi brojne nove mogućnosti koje HTML 4.01 i XHTML 1.x nisu imali, kao što je mogućnost reprodukcije videa na stranicama bez korištenja Adobe flasha ili Microsoftovog silverlighta, mogućnost upravljanja pomoću tipkovnice i opcijama za bilo koju vrstu manipulacija, drag and drop, canvas kao i ostali novi elementi.

1.2. Web preglednici - browseri

Marc Andreessen

Svaki pojedini hipertekstualni dokument na Webu zovemo web-stranica. Na cijelom Internetu postoji ogroman broj računala koje nazivamo web-serverima. Na njima su smještene sve web-stranice i dostupne su svakom korisniku Interneta, u čitavom svijetu. Da bismo pristupili web-stranicama potreban je **program** kojeg zovemo **web-bROWSER** ili u prijevodu **web-preglednik**.

Marc Andreessen je razvio prvi web-browser sa grafičkim sučeljem, Browser pod imenom **Mosaic**. Marc Andreessen, koji je započeo bum izašao je iz Mosaic-projekta i postao suosnivač nove firme: **Netscape**.

Firefox je besplatni preglednik otvorenog koda koji je predvodnik u inovativnosti opcija kojima se olakšava izrada web stranica, te pregledavanje istih. Danas je jedan od najčešćih odabira kod iskusnijih internet korisnika zbog sigurnije zaštite od napasti na internetu. U zajedništvu sa e-mail klijentom Thunderbird, čini grupaciju koju nazivamo Mozilla.

Opera je besplatan preglednik zatvorenog koda tvrtke Opera. Bio je prvi koji je prepoznao pregledavanje web stranica na mobitelima i drugim mobilnim uređajima. Zato je danas čest gost na operativnim sustavima za mobitele. Postoji i u verziji za PC, ali se rijeđe koristi.

Internet Explorer je besplatan preglednik zatvorenog koda tvrtke Microsoft koji se najčešće koristi na Microsoft Windows operativnim sustavima, ali i kroz virtualizaciju i na nekim Linux računalima. Internet Explorer je dugi niz godina najpopularniji web preglednik, ali u zadnje vrijeme pomalo gubi utjecaj na tržištu.

Safari je ime web preglednika kojeg je razvila američka tvrtka Apple Computer i dostupan je za operacijski sustav OS X. Prva inačica ovog preglednika izašla je 2003., i trenutno je jedini web preglednik koji dolazi u paketu s OS X-om. Paralelno sa predstavljanjem iPhone-a Apple je razvio i mobilnu inačicu ovog internet preglednika pod nazivom Mobile Safari koji se posebno prilagođen pregledu na manjim ekranima i korištenju na slabijim uređajima poput mobilnih telefona odnosno mp3 playera.

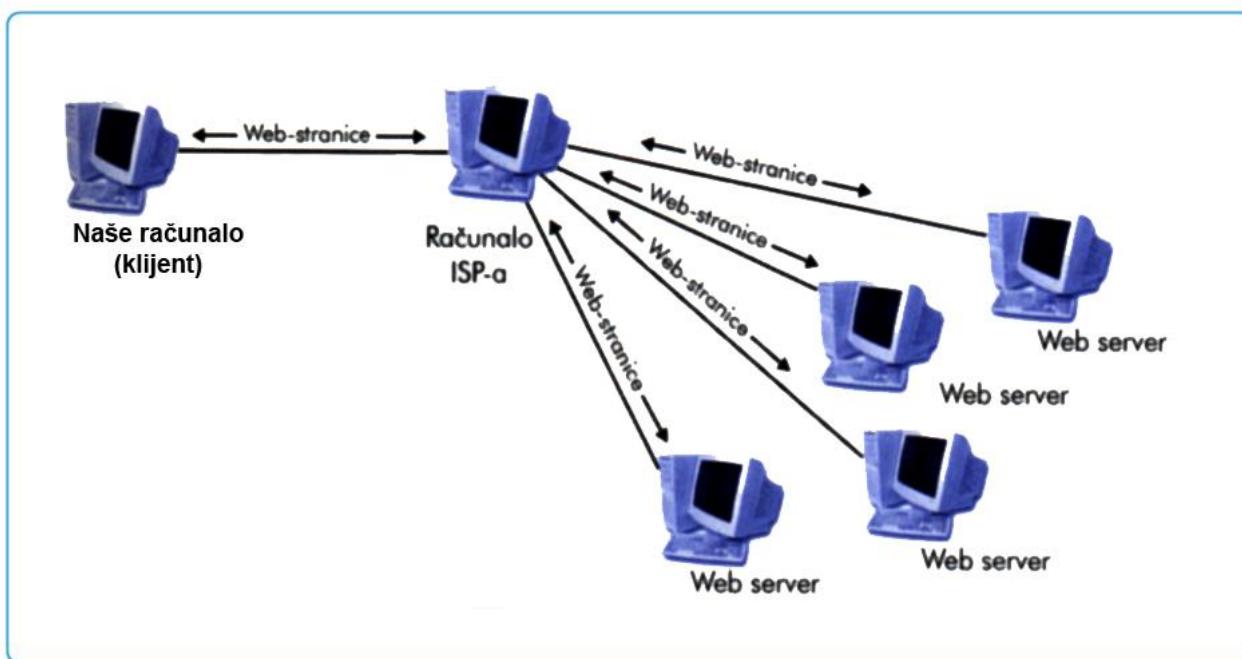
Chrome web browser dolazi iz Google-a i kombinira minimalistički dizajn i visoko sofisticiranu tehnologiju koja dozvoljava brže, sigurnije i jednostavnije pretraživanje. Chrome je besplatni preglednik otvorenog koda.

1.3. Kako se prikazuju web stranice

Kada se želimo spojiti na Internet, prvo moramo načini davatelja Internet usluga u Hrvatskoj – **ISP (Internet Service Provider)**. U Hrvatskoj su to npr.: CARNet, Iskon, T-com, ...

Kako je moguće samo tako dodati svoje računalo u tu mrežu i jednostavno se poslužiti Internetom?

Internet funkcioniра otprilike slično kao i telefonski sustav u koji su također spojeni milijuni telefona, a nama je omogućeno da sa svoje linije nazovemo bilo koji drugu liniju telefona u svijetu ako znam njegov broj. Na Internetu međusobno ne komuniciraju ljudi, već umjesto njih čine računalni programi.

Tajna je u tome što se Internet temelji na **programima** koje zovemo „**klijenti**“ i „**serveri**“ (slika1).

Serveri su **softverski programi** koji se nalaze na hostovima (računalima) te koji permanentno **čekaju upit i pruža uslugu** za koju je namijenjen.

Klijenti su **softverski programi** koji se nalaze na računalima te koji **traže upit** te potražuju od servera neki podatak, tj. sadržaj. Web preglednik je jedan takav klijent.

1.3.1. Adresiranje računala

Kako je na Internetu spojeno ogroman broj računala, svakom računalu koje se spoji makar i na 5 minuta dodijeli se **jedinstvena brojčana oznaka** koju zovemo **IP adresa**. Svako računalo na Internetu ima različitu IP adresu.

Broj IP adrese može izgleda ovako:

142. 165. 85. 43.

Kako IP adrese nisu pamtljive i da nam netko kaže pogledajte stranicu <http://194.26.51.165>, teško bismo je zapamtili. Mnogo je lakše pamtiti riječi kao npr. <http://www.gogss.hr>

Ovakva adresa naziva se **Fully Qualified Domain Name (FQDN)** ili jednostavno rečeno **domena** (gogss.hr). Oznaka hr naziva se **vršna domena** i svaka država ima svoju vršnu domenu.

hr = Hrvatska

au = Austrija

hu = Mađarska

it = Italija

my = Malezija

com = komercijalna adresa

org = organizacija

net = mrežne usluge

edu = američke visokoškolske ustanove

gov = američke vladine ustanove

mil = američke vojne ustanove

Registracija domena se plaća, a registriranjem neke domene ona se povezuje s IP adresom nekog **računala servera** na kojem se smještaju web stranice. Uz jednu IP adresu računala može biti vezano više FQDN naziva. Tako web serveri tvrtki koji se bave iznajmljivanjem web-prostora istodobno poslužuju više različitih stranica.

1.3.2. Protokoli

U jednom trenutku na Internetu događa se na milijune prenošenja podataka s jednog umreženog računala na drugu umreženo računalo. Kako bi takva komunikacija bila efikasna i pouzdana, na Internetu postoji sustav po kojem se **podaci** šalju i primaju u **komadićima**. Kada jedno računalo mora

poslati podatke drugom računalu, ti se podaci najprije dijele raspoređuju u **elektronske pakete**. Svi ti podaci su numerirani i označeni adresom računala kojem se podaci šalju. Paketići ne putuju istim putem do računala koje ih prima. Na drugom kraju veze računalo sakuplja paketiće i njihov sadržaj međusobno spaja u jednu cjelinu.

Ovakav sustav ima dvije važne karakteristike:

Efikasnost – Internet je organiziran tako da prenese sve pakete na najbrži mogući način.

Pouzdanost – odredišno računalo zna se služiti metodama po kojima provjerava svaki pristigli paket kako bi se uvjeroilo da nije došlo ni do kakve greške tijekom prijenosa. Ako paket sadrži neku grešku, odredišno će računalo poslati poruku računalu pošiljatelju te zatražiti taj i taj paket pošalji ponovo.

Ime protokola	Puno ime protokola	Namjena
DNS	Domain Name System	Prevođenje naziva domena u IP adresu
FTP	File Transfer Protocol	Kopiranje datoteka s računala na računalo
HTTP	Hypertext Transfer Protocol	Distribucija web-stranica
IMAP	Internet Message Access Protocol	Pristup mailu i drugim porukama
IP	Internet Protocol	Prijenos podatkovnih paketa
LDAP	Lightweight Directory Access Protocol	Pretraživanje imenika s e-mail adresama
MIME	Multipurpose Internet Mail Extensions	Kodiranje različitih tipova podataka
NNTP	Network News Transfer Protocol	Distribucija Usenet grupa
POP	Post Office Protocol	Preuzimanje poruka s e-mail servera
PPP	Point-to-Point Protocol	Spajanje računala na Internet
S/MIME	Secure MIME	Šifrirano kodiranje podataka
SMTP	Simple Mail Transfer Protocol	Slanje poruke e-mail serveru
TCP	Transmission Control Protocol	Kontrola protoka podatkovnih paketa
Telnet	Telnet	Prijavljivanje na udaljeno računalo

Slika 2

Kako bi ovaj sustav mogao funkcioništati, klijentski i serverski programi na Internetu moraju poštovati **standardne specifikacije** o razmijenjenim podatcima koji se nazivaju **protokoli**.

Na Internetu se koriste preko stotinu različitih protokola. Svaki od tih protokola služi točno određenoj radnji (slika 2).

Dva najvažnija protokola koji omogućavaju temeljni prijenos podataka su:

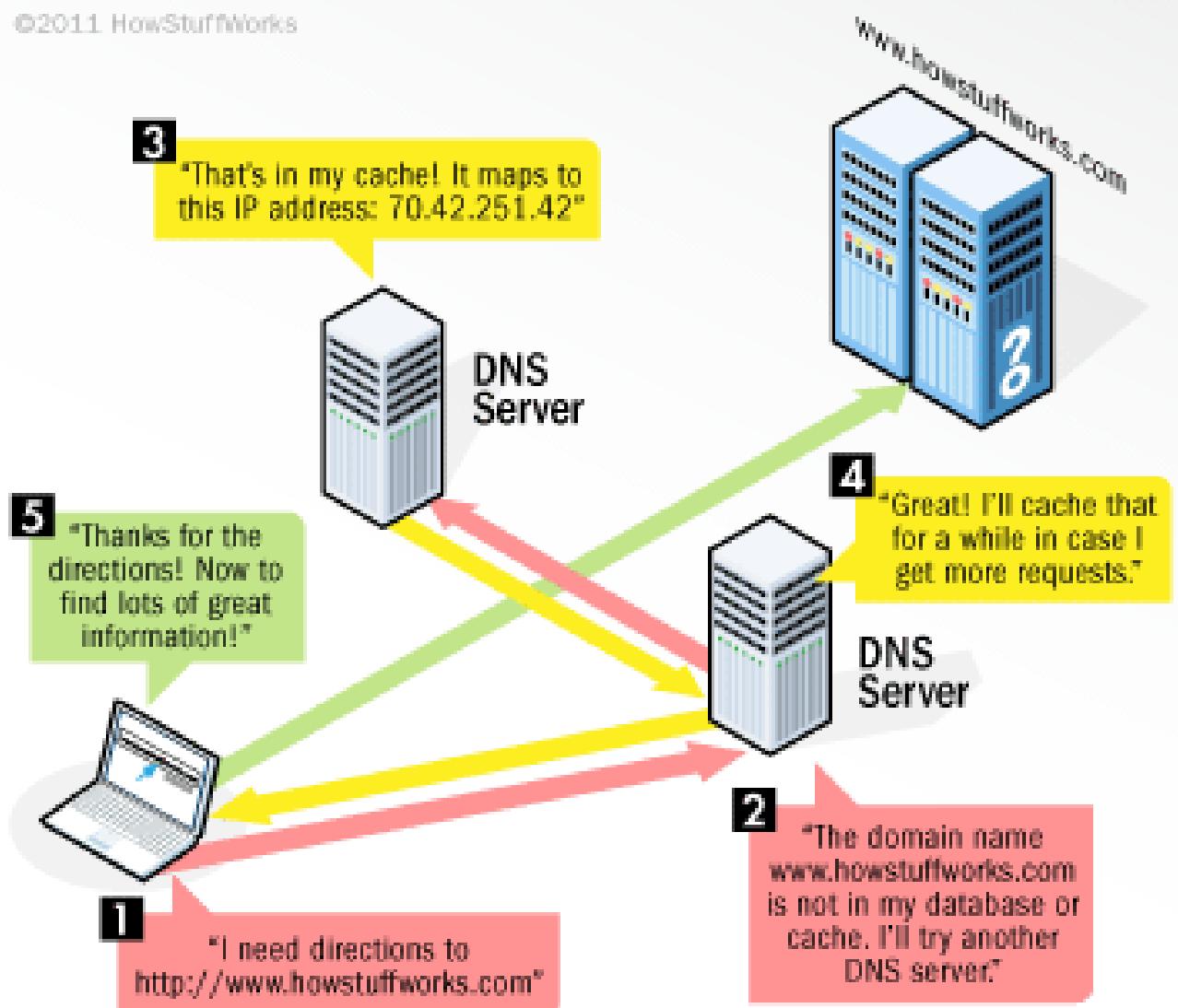
IP – koristi se za prijenos paketa s jednog mesta na drugo mjesto tj. za adresiranje

TCP – namijenjen je kontroli paketa i provjeravanju jesu li svi paketi pristigli do odredišta bez greške.

Ta su dva protokola toliko važna da se na Internetu zove zajedničkim imenom **TCP/IP**. Milijuni računala na Internetu, a na kojima su pokrenuti klijentski i serverski programi razmjenjuju pakete poštujući TCP/IP protokol.

Kada smo upisali <http://www.gogss.hr> u svom web pregledniku, program će kontaktirati sa DNS serverom (Domain Name Server) koji je zadužen za pretvaranje FQDN tekstualne adrese (domene) u IP adresu. Kada se pronađe traženi DNS server koji nam je pretvorio domenu u IP adresu, odlazimo na web server s tom IP adresom. Na tom web serveru nalazi se naša tražena web stranica. Softverski program na serveru pruža uslugu koja je tražena od njega, podaci se najprije dijele i raspoređuju u elektronske pakete. Svi ti podaci su numerirani i označeni IP adresom računala kojem se podaci šalju. Paketići ne moraju putovati istim putem do računala koje ih prima. Na drugom kraju veze računalo- klijent sakuplja paketiće i njihov sadržaj međusobno spaja u jednu cjelinu i prikazuje u web pregledniku.

©2011 HowStuffWorks

2. HTML jezik

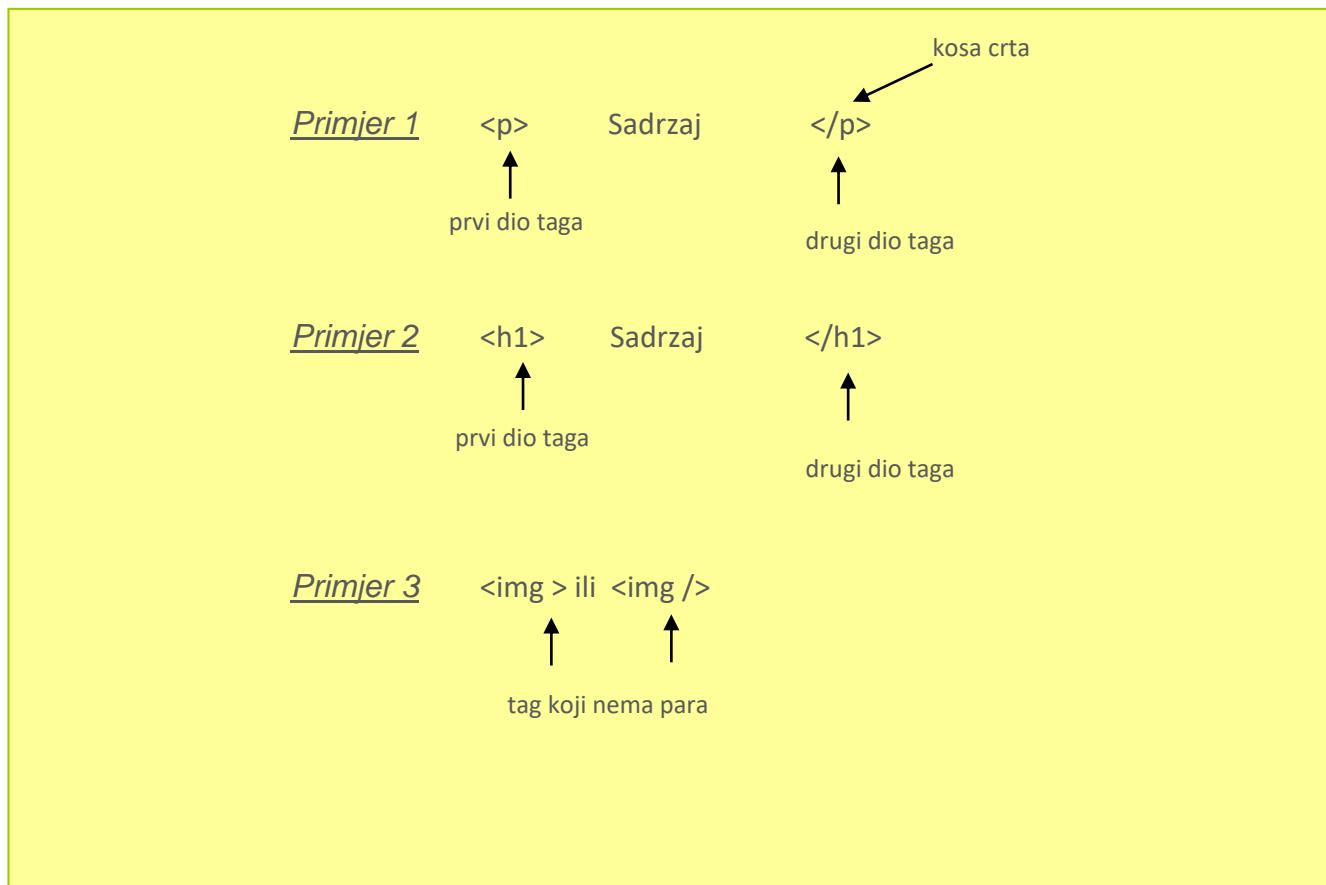
HTML je **prezentacijski jezik** za kreiranje web stranica. HTML nije programski jezik, nego jednostavan jezik za strukturiranje(prikazivanje) elemenata unutar web stranice. Danas se HTML uglavnom koristi za kreiranje "kostura" web stranice, dok se oblikovanje web stranice radi preko CSS-a. HTML dokument sastoji se od znakova (tags) koji definiraju kako će web preglednik prikazati sadržaj web stranice.

2.1.Tagovi ili oznake

Kako se HTML stranice sastoje od običnog tekstualnog koda, mogu se pisati i u najjednostavnijim tekstualnim uređivačima kao što je npr Notepad.

U HTML-u, koristimo **tag-ove ili oznake**, a to je zapravo slovo ili riječ opasani uglatim zagradama. Većina tagovi dolaze u parovima.

Prvi dio taga aktivira naredbu, a drugi dio taga je deaktivira. Razlikuje ih kosa crta na početku drugog taga. Sadržaj koji se nalazi između prvog i drugog dijela taga aktiviran je njihovom funkcijom (namjenom).

1) Tagovi ili oznake se pišu malim slovima

Krivo

<BODY>
<P>This is a paragraph</P>
</BODY>

Ispravno

<body>
<p>This is a paragraph</p>
</body>

2) Tagovi ili oznake se moraju zatvoriti

Krivo

<p>This is a paragraph
<p>This is another paragraph

Ispravno

<p>This is a paragraph</p>
<p>This is another paragraph</p>

Tagovi koji nemaju para:

This is a break

This is a break

Here comes a horizontal rule:<hr />

Here comes a horizontal rule:<hr >

Here's an image

Here's an image

- 3) Tagovi ili oznake moraju biti pravilno ugniježđeni

Krivo

```
<p><b>This text is bold and italic</p></b>
```

Ispравно

```
<p><b>This text is bold and italic</b></p>
```

2.2. Atributi i vrijednosti tagova

Karakteristika HTML je da tagovi (oznake) imaju svoje atributi. Atributi određenog taga pišu se unutar uglatih zagrada prvog dijela taga. Atributi imaju svoje vrijednosti koje se stavljuju pod navodnike. Između vrijednosti i atributa nalazi se znak jednakosti. Tagovi mogu imati više atributa. Atributima se definira određene karakteristike sadržaja koji se nalazi unutar naredbi.

- 1) Atributi također moraju se pisati malim slovima

Krivo

```
<table WIDTH="100%">
```

Ispравно

```
<table width"100%">
```

Vrijednosti atributa moraju se stavljati pod navodnicima

Krivo

```
<table width=100%>
```

Ispравно

```
<table width="100%">
```

Izgled web stranice i dio html koda

The screenshot shows the homepage of the City of Split's website. At the top, there's a header with the city's logo, weather information (16°C), and navigation links for 'OSPLITU', 'VOĆK', 'DOZVITE', 'ISTRAZITE', 'MULTIMEDIJA & PI', and 'KONTAKT'. Below the header is a banner titled 'Kratka povijest' (Short History) with the subtitle 'Vježba za povijest Splita - 20. stoljeće' (Exercise for Split's history - 20th century). To the right of the banner is a large image of a historic city street at night, showing buildings and a prominent tower. On the left side of the main content area, there's a sidebar titled 'DOZDANJA' (Events) with three entries:

- [10.10.2019. - 10.11.2019.] Franjo Mihalić: Monografija i izložba
- [10.10.2019. - 05.11.2019.] Jerg Gehman: Vremena Srednjeg vijeka u Splitu
- [10.10.2019. - 15.11.2019.] ekspozicija Tony Cragg: Sculpture in Split

Below the sidebar is a section titled 'Kratka povijest' with a detailed paragraph about the 20th-century history of Split, mentioning its growth from 25,000 to over 200,000 inhabitants and various political changes. There's also a note about the 2019 exercise for the 20th-century history of Split.

Further down the page, there's a section titled 'ISTAKNUTO' (Highlighted) featuring three images: the city's logo, a portrait of a man, and another portrait of a man. Below these images are captions:

- IZVINI POZIV ZA PRIMJUPLAJNE PONUĐA
- KUDALIŠTE
- ODLUKA SKUPIŠTINE ŽSD O VISINI
TURISTIČKE PRISTOJEZIĆA 2020.
- PORUKA BRADONACELNIKA

The footer section includes social media links for Facebook, Twitter, and LinkedIn. It features a photo of two women smiling, one holding a sign that says 'DOLJNA DALMAČIJA'. Below the photo are logos for 'SREDNJA DALMAČIJA' and 'Splitko dalmatinske županije'. The footer also contains links to various sections of the website: 'O SPLITU', 'VOĆK', 'DOZVITE', 'ISTRAZITE', and 'OSTALO'.

```

<!DOCTYPE html>
<html lang="hr">
<head>
<meta charset="UTF-8">
<meta name="Description" content="Kratka povijest grada Splita, od vremena rimskog cara Dioklecijana do danas.">
<meta name="Keywords" content="split, visit split, povijest splita, car dioklecijan, imperator, carska vila, salona, avari, slaveni, palača, mediteran">
<title>Split - Kratka povijest</title>
<meta name="SKYPE_TOOLBAR" content="SKYPE_TOOLBAR_PARSER_COMPATIBLE">
<meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1, maximum-scale=1">
<link href="/favicon.ico" rel="shortcut icon" type="image/x-icon" >
<link rel="stylesheet" href="/css/smoothness/jquery-ui-1.10.3.custom.min.css" type="text/css" media="screen">

<script type="text/javascript" src="/js/jquery-1.9.1.min.js"></script>
<script type="text/javascript" src="/js/jquery-ui-1.10.3.custom.min.js"></script>
</head>
<body class="kopa-single-page">
<header class="kopa-page-header">
<div class="kopa-header-top alt">
<div class="wrapper clearfix">
<div class="ss-box pull-right clearfix">
<div class="weather">

16&deg;C</div>
<ul class="social-links pull-left clearfix">
<li><a target="_blank" href="https://www.facebook.com/touristboardsplit?ref=ts" class="fa fa-facebook"></a></li>
<li><a target="_blank" href="https://twitter.com/SplitCityInfo" class="fa fa-twitter"></a></li>
<li><a target="_blank" href="https://www.youtube.com/channel/UCphPJsO2EVq8ZIIVj_eKjGw" class="fa fa-youtube"></a></li>
<li><a target="_blank" href="http://instagram.com/visitsplit" class="fa fa-instagram"></a></li>
</ul>
<div class="kopa-header-bottom ">
<div class="wrapper clearfix">
<div class="left-color-bg">
<div class="left-color-bg-outer"></div>
<div class="triangle"></div>
</div>
<div class="logo-box pull-left">
<a href="/hr/1/dobrodosli-u-split"></a>
<a></a>
</div>
<footer id="kopa-page-footer">
<div class="wrapper clearfix">
<p class="pull-left wow fadeInLeft" data-wow-duration="0.2s" data-wow-delay="0.2s">&copy; Turistička zajednica grada Splita.</p>
<p class="pull-right wow fadeInRight" data-wow-duration="0.2s" data-wow-delay="0.2s">Programiranje: <a target="_blank" href="https://www.novevibracije.hr/">Nove vibracije</a></p>
</div>
<p id="back-top"> <a href="#top"></a> </p>
</footer>
<script src="/js/bootstrap.min.js"></script>
<script src="/js/custom.js" charset="utf-8"></script>
<script type="text/javascript" src="/page_js/page.js" async></script>
<script type="text/javascript" src="/page_js/submit.js" async></script>
</body>
</html>

```

2.3. Osnovna struktura HTML dokumenta

2.3.1. Doctype najava

Prilikom stvaranja HTML5 dokumenta, prva linija u dokumentu bi trebao biti ovaj tag:

```
<!DOCTYPE html>
```

DOCTYPE oznaka uvijek počinje s uskličnikom i uvijek je stavljen na početak dokumenta, prije bilo koje druge oznake. DOCTYPE riječ treba pisati velikim slovima. Korištenje DOCTYPE oznaku je poput potpisivanja ugovora. To je dodatni tag, ali kada ga koristitimo obećavamo da će naše kodiranje biti u skladu s određenim standardima tekuće verzije HTML jezika.

Ranije verzije HTML jezika koristile su složenije DOCTYPE oznake.

Ako koristiom **HTML 4.01 jezik** doctype najava izgleda

```
<!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.01 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/html4/loose.dtd">
```

Ako koristiom **XHTML 1.0 jezik** transitional doctype najava izgleda

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
```

2.3.2. Html, head i body tagova

Tri osnovna taga sačinjavaju **osnovnu strukturu** HTML stranice. To su:

1. **HTML** je glavni tag unutar kojeg je nalaze dva taga HEAD i BODY. On nam definira početak i kraj HTML dokumenta.
2. **HEAD** je tag unutar kojeg se stavljuju tagovi koji se **ne prikazuju** direktno na stranici, ali uključuju određene informacije o stranici.
3. **BODY** je tag unutar kojeg se stavljuju tagovi koji će nam prikazati sadržaj stranice. Svi tagovi koje stavljammo unutar BODY taga bit će prikazani u web pregledniku i utjecati će na prikaz stranice u pregledniku.

Primjer - tagovi osnovne strukture web stranice HTML5

```
<!DOCTYPE html>
```

```
<html>
```

```
<head>
```

Između dolaze tagovi koji daju određene informacije o web stranici

```
</head>
```

```
<body>
```

Između dolaze tagovi koji će prikazivati sadržaj web stranice u pregledniku

```
</body>
```

```
</html>
```

2.4.Osnovni tagovi unutar head taga

2.4.1.Naslov stranice-title tag

Jedan od obaveznih tagova koji dolazi unutar `<head>` taga je tag `<title>`. Naslov stranice vidjeti ćemo na naslovnoj liniji preglednika i on se ne izostavlja kod izrade web stranice. Naslovom stranice daje se ime i sa nekoliko riječi opisuje namjena te stranice.

Tag title:

- ❖ definira naslov na naslovnoj liniji preglednika,
- ❖ naslov stranice se dodaje kada želimo stranicu označiti u favoritima,
- ❖ naslov stranice bitan kod tražilica (google)

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
<title> Zrno Soli Restaurant Mediterranean Cuisine by UNESCO </title>
</head>
<body>
</body>
</html>
```

2.4.2.Meta tagovi

Meta tagovi su također smješteni u head prostoru naših web stranica. To su HTML tagovi koji pružaju informacije nekom pretraživaču o sadržaju web strane i korisnici uglavnom nisu svjesni njihove prisutnosti. Meta elementi se obično koriste za određivanje opisa stranice, ključnih riječi, autora dokumenta, zadnje izmjene i drugih metapodataka.

```
<head>
<meta charset="UTF-8">
<meta name="description" content="Free Web tutorials">
<meta name="keywords" content="HTML,CSS,XML,JavaScript">
<meta name="author" content="John Doe">
<meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1.0">
</head>
```

Meta tag character-encoding

Jedan od obaveznih meta tagova koji dolazi unutar `<head>` taga. Govori pregledniku koji skup znakova treba koristiti za prikazivanje tekstualnih dijelova web stranice. Za hrvatske znakove u izradi web stranica koristile su se tri kodne stranice: windows-1250, ISO-8859-2 i Unicode UTF-8. Danas je najrašireniji UTF-8 raspored znakova.

```
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=utf-8" >
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1250" >
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=iso-8859-2" >
```

Zadani raspored znakova za HTML5 je UTF-8. Samim tim je riješeno i pitanje hrvatskih dijakritičkih znakova.

```
<meta charset="utf-8">
```

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
<meta charset="utf-8">
</head>
```

2.5. Naslovi

Naslovi na web stranicama funkcioniraju na isti način kao naslovi u tiskanim dokumentima. Oni odvajaju tekst u logičke cjeline, tj. odjeljke.

Postoji šest tagova za naslove(heading), i svi su forme: <h n >, gdje je n broj od 1 do 6. Naslovi su **podebljanog pismovnog reza**, a broj 1 označava veličinom najveći naslov. Ovi tagovi dolaze u paru.

<h1>veličinom najveći naslov i u strukturi web stranice ima najveću vrijednost </h1>

<h6> veličinom najmanji naslov i u strukturi web stranice ima najmanju vrijednost </h6>

```
<body>
<h1>naslov h1</h1>
<h2>naslov h2</h2>
<h3>naslov h3</h3>
<h4>naslov h4</h4>
<h5>naslov h5</h5>
<h6>naslov h6</h6>
</body>
```

naslov	Veličine u piksela
<h1>	32
<h2>	24
<h3>	18
<h4><p>	16
<h5>	13
<h6>	9

Naslovi <h5> i <h6> zapravo manji od teksta <p>, ali to su samo zadane postavke i te naslove možete redefinirati tj., da se veličinom pojavljuju na način na koji mi to želimo.

Mnogi programi za čitanje zaslona, koriste tagove naslova <h1> do <h6> kao pomoć korisnicima s oštećenjem vida da se lakše kreću po dokumentu.

Međutim, u nekim slučajevima možda imamo skupinu naslova, a u strukturi želimo samo prikaz jednog naslova. HTML5 uvodi novi tag koji dolazi u paru i zove se <hgroup>

```
<h1> Klub za treniranje pasa Split </h1>
<h2> Trening za pse sportaše i njihove vlasnike </h2>
```

```
<hgroup>
<h1> Klub za treniranje pasa Split </h1>
<h2> Trening za pse sportaše i njihove vlasnike </h2>
</hgroup>
```

U prijašnjim verzijama **HTML jezika**, tagovi `<h...>` imali su jedan atribut: **align** koji je poravnavao tekst

Atribut	Vrijednost	Opis
align	left	poravnanje teksta po zamišljenoj lijevoj margini
	right	poravnanje teksta po zamišljenoj desnoj margini
	center	poravnanje teksta po zamišljenoj središnjoj liniji
	justify	poravnanje teksta po zamišljenoj lijevoj i desnoj liniji-obostrano

```
<h1 align="center"> Klub za treniranje pasa Split </h1>
```

U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti atribut `<hn align="justify">`. Moramo koristiti CSS. Jedan od načina je da koristimo **CSS** koji uvodimo unutar prvog para taga

Moramo koristiti atribut **style** uz koji dolazi CSS svojstvo **font-align** i vrijednosti (left, right, center ili justify).

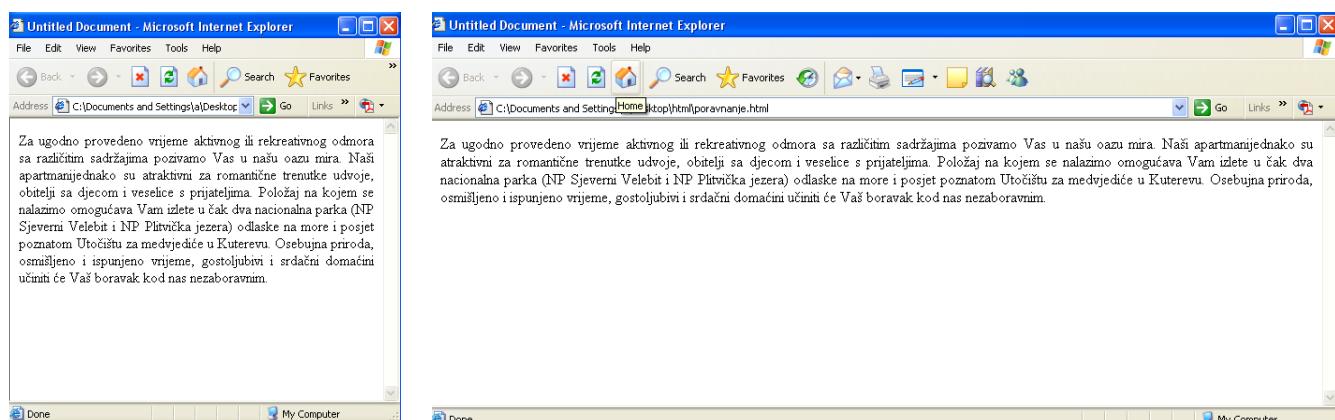
```
<h1 style="text-align:center">Ovo je naslov koji je centiran.</h1>
```

2.6. Odlomci ili parografi

U HTML-u je praksa da se odlomci označe s tagom `<p>` i `</p>`. Ovi tagovi dolaze u paru i preglednik će automatski dodati razmak (bjelina od jednog retka) između dva paragrafa u tekstu.

```
<body>
<p>Uz potpunu i suvremenu opremljenost, sve naše jedinice su klimatizirane te je svaka obogaćena pripadajućom, opremljenom terasom, s kojih se pruža predivan pogled na kvarnerske otoke Cres, Plavnik i Rab te na najljepši mediteranski ortdanski prolaz - između otoka Cresa i Plavnika.</p>
<p>Ljubazni sumještani ponuditi će Vam na prodaju oveći broj lokalni gastro-specijaliteta: pršut, ovčje meso, mlijeko i sir, više vrsta riba, specifično povrće, šparoge i brokule te najraznovrsnije voće. Uz to će Vam mnogi domaćini ponuditi raznovrsno domaće, crno i bijelo vino.</p>
</body>
</html>
```

HTML ignorira prelaska u novi red (entere) realizirane u nekom od HTML editora. Ako smo sav tekst napisali unutar jednog taga `<p>` takav tekst je „u biti“ napisan u jednom retku. U **koliko** će se **redaka** takav tekst prikazati u pregledniku ovisi o količini teksta i širini prikaza preglednika. Manja širina preglednika prikaz većeg broja redaka i obratno (pričak donjih slika).

U prijašnjim verzijama **HTML jezika**, tag **<p>** imao je jedan atribut: **align** koji je poravnavao tekst

Atribut	Vrijednost	Opis
align	left	poravnanje teksta po zamišljenoj lijevoj margini – defaultna vrijednost
	right	poravnanje teksta po zamišljenoj desnoj margini
	center	poravnanje teksta po zamišljenoj središnjoj liniji
	justify	poravnanje teksta po zamišljenoj lijevoj i desnoj liniji-obosrtano

```
<body>
```

```
<p align="justify">Za ugodno provedeno vrijeme aktivnog ili rekreativnog odmora sa različitim sadržajima pozivamo Vas u našu oazu mira. Naši apartmani jednako su atraktivni za romantične trenutke udvoje, obitelji sa djecom i veselice s prijateljima. Položaj na kojem se nalazimo omogućava Vam izlete u čak dva nacionalna parka (NP Sjeverni Velebit i NP Plitvička jezera), odlaske na more i posjet poznatom Utočištu za medvjediće u Kuterevu. </p>
```

```
</body>
```

```
</html>
```

U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti atribut `<p align="justify">`. Moramo koristiti CSS. Jedan od načina je da koristimo **CSS** koji uvodimo unutar prvog para taga. Tada koristitimo atribut **style** uz koji dolazi CSS svojstvo **font-align** i vrijednosti (left, right, center ili justify).

Npr:

```
<p style="text-align:left">Ovo je tekst koji je lijevo poravnat.</p>
```

```
<body>
```

```
<p style="text-align:justify">Za ugodno provedeno vrijeme aktivnog ili rekreativnog odmora sa različitim sadržajima pozivamo Vas u našu oazu mira. Naši apartmani jednako su atraktivni za romantične trenutke udvoje, obitelji sa djecom i veselice s prijateljima. Položaj na kojem se nalazimo omogućava Vam izlete u čak dva nacionalna parka (NP Sjeverni Velebit i NP Plitvička jezera), odlaske na more i posjet poznatom Utočištu za medvjediće u Kuterevu. </p>
```

```
</body>
```

```
</html>
```

2.6.1.Prelazak u drugi red

Line break omogućava premještanje teksta u drugi red odmah ispod bez dodanog razmaka (praznog retka). Koristimo **
** tag koji ne dolazi u paru, dolazi sam i bez ikakvih atributa.

```
<p>Za ugodno provedeno vrijeme aktivnog ili rekreativnog odmora sa različitim sadržajima pozivamo Vas u našu oazu mira. Naši apartmani jednako su atraktivni za romantične trenutke udvoje, obitelji sa djecom i veselice s prijateljima. <br>
```

```
Položaj na kojem se nalazimo omogućava Vam izlete u čak dva nacionalna parka (NP Sjeverni Velebit i NP Plitvička jezera) odlaske na more i posjet poznatom Utočištu za medvjediće u Kuterevu. Osebujna priroda, osmišljeno i ispunjeno vrijeme, gostoljubivi i srdačni domaćini učiniti će Vaš boravak kod nas nezaboravnim. </p>
```

```
</body>
```

```
</html>
```

U **XHTML** jeziku naredbe koje ne dolaze u paru pišu na slijedeći način

```
<br />
```

U **HTML5** jeziku tagovi koji dolaze samostalno mogu se pisati na oba načina

```
<br> - češće,
```

```
ali i <br />
```

2.7. Oblikovanje teksta

Elementi oblikovanja teksta dizajnirani su za prikaz određenih vrsta teksta:

Svi tagovi dolaze u paru.

**** - podebljani tekst

<p>The two most popular science courses offered by the school are ****chemistry **** (the study of chemicals and the composition of substances) and ****physics******</p>**

**** - podebljan ali i važan tekst

<p> the most important rule, the rule you can never forget, no matter how much he cries, no matter how much he begs: ****never feed him after midnight****. **</p>**

<i> - kurziv ili italik tekst

<p>The two most popular science courses offered by the school are **<i>**chemistry **</i>** (the study of chemicals and the composition of substances) and **<i>**physics**</i>****</p>**

**** - kurziv ili italik ali i važan tekst

<p> the most important rule, the rule you can never forget, no matter how much he cries, no matter how much he begs: ****never feed him after midnight****. **</p>**

<mark> - označeni tekst za potrebe notacije, a zbog važnosti označenog teksta u priloženom odlomku.

<p>Most **<mark>**salamander**</mark>**s are nocturnal, and hunt for insects, worms, and other small creatures.**</p>**

<small> - mali tekst

<p><small>The content is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.5 Generic License.**</small></p>**

**** - izbrisani tekst

<p>"I apologize for the delay."**</p>**

<ins> - umetnuti tekst

<ins>
<p>"A wizard is never late ..."**</p>**
</ins>

<sub> - tekst umanjen i ispod pismovne linije

<p>Almost every developer's favorite molecule is
C₈H₁₀N₄O₂, also known as "caffeine."
</p>

<sup> - tekst umanjen i iznad pismovne linije

<p>The Pythagorean theorem is often expressed as the following equation:**</p>**
<p>a² + b² = c²**</p>**

2.8. Prikaz specijalnih simbola u HTML-u

Specijalne simbole možemo ubaciti u svoje HTML na nekoliko načina:

1.) Pomoću slovnih znakova (Character entity reference)

Prije slovne oznake određenog simbola potrebno je upisati znak & zatim tekstualnu oznaku i na kraju ;

Na primjer © dati će nam simbol ©

Sve slovne oznake naći ćemo na stranici <http://www.html.su>

2.) Korištenjem brojčane oznake (Numeric character reference)

Prije broja potrebno je upisati znakove &# zatim broj, a na kraju ;

Na primjer © dati će nam © odnosno simbol za copyright

Sve numeričke i slovne oznake naći ćemo na stranici <http://www.chami.com>

3.) Treći i najjednostavniji način je prekopirati ih

Npr. sa stranice <http://blog.plasticmind.com/design/twitter-symbols/> .

2.9. Karakteristike teksta - oblikovanje koristeći i CSS

Karakteristike nekog teksta su:

1. veličina teksta
2. boja teksta
3. vrsta teksta – font

Ako se drugačije ne naznači u HTML-u, posjetitelj neke stranice tekst definiran tagom `<p>` vidi u određenom fontu, boji i veličini.

- podrazumijevana veličina je **16 piksela**
- podrazumijevana boja je **crna**,
- podrazumijevano pismo je **Times**

9.1. Veličina teksta

Do verzije **HTML 4 i XHTML Transitional** jezika mogli smo koristiti tag

``

Uz tag dolazi atribut `size` kojim definiramo veličinu teksta. ``

Vrijednosti se kreću od 1 od 7. Kada bi uspoređivali veličine naslova i brojčane vrijednosti označe `size` postoje ekvivalenti:

veličina teksta	naslov	Broj piksela
<code></code>	-	46
<code></code>	<code><h1></code>	32
<code></code>	<code><h2></code>	24
<code></code>	<code><h3></code>	18
<code></code>	<code><h4><p></code>	16
<code></code>	<code><h5></code>	13
<code></code>	<code><h6></code>	9

```
<p><font size="1 ">Tekst</font></p> - najmanja veličina teksta  
<p><font size="7 ">Tekst</font></p> - najveća veličina teksta  
<h1><font size="1 ">Tekst</font></h1> - najmanja veličina naslova  
<h1><font size="7 ">Tekst</font></h1> - najveća veličina naslova
```

Primjer 1

```
<body>  
  <h1><font size="7">Adobe Photoshop</font></h1>  
  <p><font size="2">Adobe Photoshop je najpopularniji program za obradu slike na PC i Macintosh računalima. Kao i svaki drugi program za obradu slike, Photoshop vam omogućava izmjenu slika i drugih skeniranih likovnih radova. Programi za obradu slike spadaju u jednu šиру kategoriju pod nazivom programi za slikanje. Kada u tim programima povučete liniju, ona je sastavljena od sićušnih kvadratnih točaka koji se nazivaju pikseli. Takva slika naziva se bitmapska slika.</font></p>  
  <h2><font size="6">Adobe Photoshop</font></h2>  
  <p><font size="2">Neki programi kao što su npr. CorelDRAW, Adobe Illustrator,... spadaju u drugu kategoriju programa pod nazivom programi za crtanje. Kada u tim programima povučemo liniju koja je sastavljena od matematičkih definiranih točaka koje se zovu Bezirove točke. Neki programi kao što su npr. CorelDRAW, Adobe Illustrator,... spadaju u drugu kategoriju programa pod nazivom programi za crtanje. Kada u tim programima povučemo liniju koja je sastavljena od matematičkih definiranih točaka koje se zovu Bezirove točke.</font></p>  
</body>
```

U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti naredbu **** i danas veličine teksta definiramo pomoću CSS-a.

Jedan od načina je da koristimo **CSS** koji uvodimo unutar prvog para taga. Tada koristitimo atribut **style** uz koji dolazi svojstvo **font-size** i proizvoljna vrijednost.

```
<p style="font-size: 18px">Ovo je tekst koji koristimo.</p>  
<p style="font-size: 14px">Ovo je tekst koji koristimo.</p>  
<h1 style="font-size: 32px">Ovo je naslov.</h1>
```

Veličina se može zadavati u pikselima(px), tipografskim točkama(pt), inčima (in), centimetrima(cm), milimetrima (mm), postocima(%), emovima (em), exovima(ex) ...

Primjer 2

<body>

<h1 style="font-size:36px">Adobe Photoshop</h1>

<p style="font-size:14px">Adobe Photoshop je najpopularniji program za obradu slike na PC i Macintosh računalima. Kao i svaki drugi program za obradu slike, Photoshop vam omogućava izmjenu slika i drugih skeniranih likovnih radova. Programi za obradu slike spadaju u jednu šиру kategoriju pod nazivom programi za slikanje. Kada u tim programima povučete liniju, ona je sastavljena od sićušnih kvadratnih točaka koji se nazivaju pikseli. Takva slika naziva se bitmapska slika.</p>

<h2 style="font-size:28px">Program za obradu slike</h2>

<p style="font-size:14px">Neki programi kao što su npr. CorelDRAW, Adobe Illustrator,... spadaju u drugu kategoriju programa pod nazivom programi za crtanje. Kada u tim programima povučemo liniju koja je sastavljena od matematičkih definiranih točaka koje se zovu Bezirove točke.Neki programi kao što su npr. CorelDRAW, Adobe Illustrator,... spadaju u drugu kategoriju programa pod nazivom programi za crtanje. Kada u tim programima povučemo liniju koja je sastavljena od matematičkih definiranih točaka koje se zovu Bezirove točke.</p>

</body>

</html>

9.2. Boja teksta

Do verzije **HTML 4 i XHTML Transitional** jezika mogli smo koristiti tag

Uz tag dolazi atribut color kojim definiramo boju teksta. Vrijednost atributa može biti ime neke boje

<p>Tekst</p>

<p>Tekst</p>

black	white	red	yellow	lime	cyan	blue	magenta
darkgray	silver	darkred	olive	darkgreen	teal	darkblue	purple
maroon	brown	orange	gold	forestgreen	royalblue	indigo	violet
pink	darkorange	seagreen	seablu	navy	skyblue	plum	tan
lightblue	scarlet	turquoise	lightgreen	lightyellow	chocolate	gray	green

Vrijednost atributa češće za boju definiramo u heksadecimalnim sustavom. Za sve heksadecimalne boje u HTML koristimo šest znamenki s prefiksom „#“. Prve dvije znamenke su heksadecimalna vrijednost crvene boje, druge dvije su za zelenu boju i zadnje dvije za plavu boju.

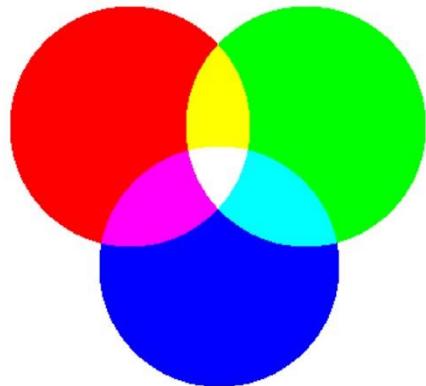
<p>Tekst</p>

Možemo koristit i tri znamenke ako su vrijednosti za crvenu, zelenu i plavu boju iste.

<p>Tekst</p>

ili

<p>Tekst</p>

Boje na ekranu se definiraju s tri boje: crvenom, zelenom i plavom. Tako definirane boje nazivaju se RGB od red, green i blue. Naziva se i aditivni sistem miješanja boja, jer se boje zbrajaju i miješanjem svih tri boja u punom intenzitetu dobivamo bijelu boju.

Svaka od te tri boje može imati 256 različitih nijansi tj. tonova. Ukupno boja koje RGB model može reproducirati je $256 \times 256 \times 256 = 16\,777\,216$ nijansi.

Ako neke boje nema njezina vrijednost je 0, ako je u punom tonu njezina vrijednost je 255.

Bijelu boju dobijemo kada imamo sve tri boje u punom tonu.

$$(255 \quad 255 \quad 255)$$

↑ ↑ ↑
red green blue

Crnu boju dobijemo kada nemamo sve tri boje.

$$(0 \quad 0 \quad 0)$$

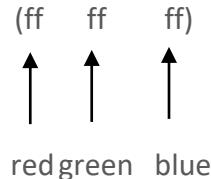
↑ ↑ ↑
red green blue

Da bismo neku RGB vrijednost koristiti, morat ćemo je pretvoriti u **heksadekadsku vrijednost**. Heksadekadski brojevi za razliku od dekadskog sustava sa bazom 10 imaju **bazu 16**.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 a b c d e f

dekadski	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
heksadecimalni	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	a	b	c	d	e	f	10	11	12	13	14	15	16	17	18
dekadski	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	255
heksadecimalni	19	1a	1b	1c	1d	1e	1f	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	2a	2b	2c	ff

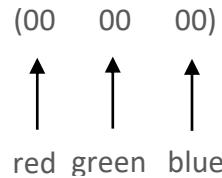
Bijelu boju dobijemo dobijemo kada imamo sve tri boje u punom tonu. U heksadekadskom sustavu **ff** odgovara **255** dekadskom sustavu.

Pišemo je **#ffffff** ili **#fff**

`<p>Tekst</p>`

Crnu boju dobijemo kada nemamo sve tri boje U heksadekadskom sustavu **0** odgovara **0** dekadskom sustavu.

Pišemo je **#000000** ili **#000**

`<p>Tekst</p>`

Crvenu boju u heksadekadskom sustavu pišemo **#ff0000**

Zelenu boju u heksadekadskom sustavu pišemo **#00ff00**

Plavu boju u heksadekadskom sustavu pišemo **#0000ff**

Violet boju u heksadekadskom sustavu pišemo **#ee82ee**

Primjer

```
<body>
<h1 align="center"><font size="7" color="#1638AB">Adobe Photoshop</font></h1>
<p align="justify"><font size="4" color="#4EA774">Adobe Photoshop je najpopularniji program za obradu slike na PC i Macintosh računalima. Kao i svaki drugi program za obradu slike, Photoshop vam omogućava izmjenu slika i drugih skeniranih likovnih radova. Programi za obradu slike spadaju u jednu šиру kategoriju pod nazivom programi za slikanje. Kada u tim programima povučete liniju, ona je sastavljena od sićušnih kvadratnih točaka koji se nazivaju pikseli. Takva slika naziva se bitmapska slika.</font></p>
<h2 align="center"><font size="6" color="#25A9AF">Alati</font></h2>
<p align="justify"><font size="4" color="#4EA774">Neki programi kao što su npr. CorelDRAW, Adobe Ilustrator,... spadaju u drugu kategoriju programa pod nazivom programi za crtanje. Kada u tim programima povučemo liniju koja je sastavljena od matematičkih definiranih točaka koje se zovu Bezirove točke.Neki programi kao što su npr. CorelDRAW, Adobe Ilustrator,... spadaju u drugu kategoriju programa pod nazivom programi za crtanje. Kada u tim programima povučemo liniju koja je sastavljena od matematičkih definiranih točaka koje se zovu Bezirove točke.</font></p>
</body>
</html>
```

U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti naredbu **** i danas boju teksta definiramo pomoću CSS-a. Jedan od načina je da koristimo **CSS** koji uvodimo unutar prvog para taga. Tada koristitimo atribut **style** uz koji dolazi svojstvo **color** i vrijednost za određenu boju;

Tekstualno ime neke boje

```
<p style="color: blue">Ovo je tekst koji koristimo.</p>
```

```
<p style="color: blue; font-size: 18px">Ovo je tekst koji koristimo.</p>
```

Heksadekadski sustav

```
<p style="color: #a3f14a">Ovo je tekst koji koristimo.</p>
```

```
<p style="color: #a3f14a; font-size: 18px">Ovo je tekst koji koristimo.</p>
```

Dekadski sustav

<p style="color: rgb(123, 35, 255)">Ovo je tekst koji koristimo.</p>

<p style=" color: rgb(123, 35, 255); font-size: 18px">Ovo je tekst koji koristimo.</p>

Primjer

```
<body>
```

```
<h1 style="font-size:30px; color: blue">Adobe Photoshop</h1>
```

```
<p style="font-size:14px; color:#49C0C7">Adobe Photoshop je najpopularniji program za obradu slike na PC i Macintosh računalima. Kao i svaki drugi program za obradu slike, Photoshop vam omogućava izmjenu slika i drugih skeniranih likovnih radova. Programi za obradu slike spadaju u jednu šиру kategoriju pod nazivom programi za slikanje. Kada u tim programima povučete liniju, ona je sastavljena od siću&scaron;nih kvadratnih točaka koji se nazivaju pikseli. Takva slika naziva se bitmapska slika.</p>
```

```
<h2 style="font-size:22px; color:#7D961D">Alati</h2>
```

```
<p style="font-size:14px; color: rgb(123, 35, 255)">Neki programi kao što su npr. CorelDRAW, Adobe Illustrator,&hellip; spadaju u drugu kategoriju programa pod nazivom programi za crtanje. Kada u tim programima povučemo liniju koja je sastavljena od matematičkih definiranih točaka koje se zovu Bezirove točke. Neki programi kao što su npr. CorelDRAW, Adobe Illustrator spadaju u drugu kategoriju programa pod nazivom programi za crtanje. Kada u tim programima povučemo liniju koja je sastavljena od matematičkih definiranih točaka koje se zovu Bezirove točke.</p>
```

```
</body>
```

```
</html>
```

9.3. Vrsta pisma - font

Na webu koristimo **5 familija** fontova

1. serif,
2. sans-serif,
3. cursive,
4. fantasy i
5. monospace.

1. Serifni fontovi – fontovi koji imaju serife i različitu debljinu poteza, kao što su Times, Garamond, Georgia,...

I am serif.

Book Antigua
Bookman Old Style
Cambria
Cambria Math
Century
Century Schoolbook
Chaparral Pro
CHARLEMAGNE STD BOLD
Cooper Black
Garamond
Adobe Garamond Pro
Goudy Old Style

Goudy Old Style
Georgia
Lucida Bright
Palatino Linotype
Perpetua
PERPETUA TITLING MT
Rockwell
Rockwell Extra Bold
Times New Roman

2. Sans-serif - fontovi koji nemaju serife i istu debljinu poteza, kao što su Arial, Helvetica, Verdana,..

I am sans.

Agency FB regular
Arial Narrow
Arial Regular
Arial Black
Arial Rounded MT Bold
Bauhaus 93
Berlin Sans FB
Calibri
Century Gothic
Franklin Gothic Book
Frankin Gothic Demi
Franklin Gothic Heavy
Gill Sans MT
Gill Sans MT Condensed

Gill Sans Ultra Bold Condensed
Impact
GT-HelveticaPPlot
Lucida Sans
Microsoft Sans Serif
Myriad Roman
Myriad Pro Condensed
Myriad Pro Regular
Segoe UI
Tahoma
Trebuchet MS
Tw Cen MT
Tw Cen MT Condensed
Verdana

3. Cursive - fontovi koji nalikuju kurzivnom (ukošenom) pisanju

4. Fantasy - fontovi koji mogu sadržavati simbole ili druge dekorativne osobine, ali i dalje predstavljaju određeni znak.

4. Monospace - fontovi kod kojeg svi slovni znakovi zauzimaju jednaku širinu.

Proportional
Monospace

American Typewriter
CM Typewriter
Courier
Courier New
Andale Modern
DejaVu Sans Mono
Liberation Mono
Lucida Sans Mono
Monaco
Anonymous

Mi možemo odabrat bilo koji font, međutim problem je koje instalirane fontove ima korisnik koji gleda našu stranicu.

Želimo li na različitim platformama (windows, OS,...) prikazati web stranicu na jedinstven način potrebno je navesti **niz imena fontova**. Različite platforme imaju različite ugrađene vrste fontova. Na kraju popisa poželjno je dodati i ime familije koja određuje izgled slova kojima će biti prikazan tekst.

Garamond, Georgia, Book Antigua, serif"

U ovom slučaju ako korisnik na računalu nema instalirane navedene fontove, preglednik će za prikazivanje stranice koristiti defaultni serifni font (u većini slučajeva to je Times New Roman ili Times-ovisno o platformi).

Danas je to rješene izbora fonta rješeno uz pomoć CSS3 ili korištenjem npr. Google Fonts.

Do verzije **HTML 4 i XHTML Transitional** jezika mogli smo koristiti tag

Uz tag dolazi atribut face kojim definiramo vrstu fonta. Vrijednost atributa su navedeni fontovi

<p>Tekst<p>

<p>Tekst</p>

Primjer

```
<body>
  <h1 align="center"><font color="#0000FF" size="5" face="Arial, Helvetica, sans-serif">Vrtno
  cvijeće</font></h1>
  <h2 align="center"><font color="#0000FF" size="4" face="Arial, Helvetica, sans-
  serif">Rododendron</font> </h2>
  <p align="justify"><font color="#990000" size="2" face="Georgia, Times New Roman, Times,
  serif">Rododendron prirodno cvjeta u proljeće ali postoje vrste koje počinju cvjetati krajem zime,
  kao i one koje cvjetaju ljeti.. Cvjetovi su veliki i skupljeni u cvatove, listovi su takođe veliki, dekorativni
  i puno ih je pa biljka lijepo izgleda i zimi, kada ne cvjeta. U proljeće rododendron treba presaditi u
  vrt ili u nekoliko centimetara veću teglu. Ako je tlo siromašno, prije sađenja ga valja obogatiti
  prihranom. Jamu za sadnju treba iskopati nekoliko puta veću od biljke i puno dublju od tegle u kojoj
  je posađena. Na dno stavite treset i posadite biljku u sredinu iskopane jame. Uokolo biljke stavite
  isključivo kisjeli treset. </font></p>
  <p align="justify"><font color="#990000" size="2" face="Georgia, Times New Roman, Times,
  serif">Ne smije biti posađen dublje nego što je prvo bitno bio. Prirodno stanište im je rub šume pa
  su im potrebni slični uvjeti. Vole sjenovita mjesta bez direktni sunčevih zraka. Prihranjujte ih
  gnojivom za rododendrone u vrijeme vegetacije od ožujka do kolovoza. Izvan tog razdoblja biljke
  miruju te im prihrana nije neophodna. Ne vole previše vode iako je dobro da zemlja oko njih uvijek
  bude vlažna tako da ih za vrijeme suše treba zaljevati. U ljetnjim mjesecima to znači svakih pet dana
  biljku u vrtu ili svaki treći dan biljku u tegli. Pri zalivanju nemojte koristiti vodu iz vodovoda nego
  kišnicu. Ljeti listove špricajte kišnicom svaka tri dana, ujutro ili predveče. </font></p>
</body>
</html>
```

U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti naredbu **** i danas vrstu pisma definiramo pomoću CSS-a. Jedan od načina je da koristimo **CSS** koji uvodimo unutar prvog para taga. Tada koristitimo atribut **style** uz koji dolazi svojstvo **font-family**, a kao vrijednosti navodimo imena fontova.

```
<p style="font-family: Garamond, Georgia, Book Antigua, serif">Ovo je tekst koji koristimo.</p>
<p style="color: blue; font-size: 18px; font-family: Garamond, Georgia, Book Antigua, serif">Ovo
  je tekst koji koristimo.</p>
```

Primjer

```
<body>
<h1 style="font-size:30px; color:#900; font-family:Arial, Helvetica, sans-serif">Vrtno
cvijeće</h1>
<h2 style="font-size:30px; color:#900; font-family:Arial, Helvetica, sans-serif">Rododendron
</h2>
<p style="font-size:14px; color:#006; font-family:Georgia, 'Times New Roman', Times,
serif">Rododendron prirodno cvjeta u proljeće ali postoje vrste koje počinju cvjetati krajem zime, kao
i one koje cvjetaju ljeti.. Cvjetovi su veliki i skupljeni u cvatove, listovi su takođe veliki, dekorativni i
puno ih je pa biljka lijepo izgleda i zimi, kada ne cvjeta. U proljeće rododendron treba presaditi u vrt
ili u nekoliko centimetara veću teglu. Ako je tlo siromašno, prije sađenja ga valja obogatiti prihranom.

Jamu za sadnju treba iskopati nekoliko puta veću od biljke i puno dublju od tegle u kojoj je
posađena. Na dno stavite treset i posadite biljku u sredinu iskopane jame. Uokolo biljke stavite
isključivo kisjeli treset. </p>
<p style="font-size:14px; color:#006; font-family:Georgia, 'Times New Roman', Times, serif"> Ne
smije biti posađen dublje nego što je prvobitno bio. Prirodno stanište im je rub šume pa su im potrebni
slični uvjeti. Vole sjenovita mjesta bez direktni sunčevih zraka. Prihranjujte ih gnojivom za
rododendrone u vrijeme vegetacije od ožujka do kolovoza. Izvan tog razdoblja biljke miruju te im
prihrana nije neophodna. Ne vole previše vode iako je dobro da zemlja oko njih uvijek bude vlažna
tako da ih za vrijeme suše treba zaljevati. U ljetnjim mjesecima to znači svakih pet dana biljku u vrtu
ili svaki treći dan biljku u tegli. Pri zalivanju nemojte koristiti vodu iz vodovoda nego kišnicu. Ljeti
listove špricajte kišnicom svaka tri dana, ujutro ili predveče. </p>
</body>
</html>
```

2.10. Liste

Liste su veoma korisne jer pregledno prikazuju informacije kao na donjem primjeru

- Ime datoteke (Vanishing Point)
- Format datoteke (psd)
- Trenutna veličina prikaza (66,7%)
- Na kojem smo nivou(leyeru) slike (Background)
- Modeli boja (RGB)

2.10.1. Uređene Liste

Uređene liste koriste se kad želite prikazati sadržaj koji ima abecedni ili numerički redoslijed. Tag za uređene liste je **** što uključuje i ****. Sav tekst između taga **...** smatra se djelom liste.

Elementi liste su okruženi ** ... ** tagovima.

Primjer

```
<ol>
<li>Ime datoteke (Vanishing Point)</li>
<li>Format datoteke (psd)</li>
<li>Trenutna veličina prikaza (66,7%) </li>
<li>Na kojem smo nivou(leyeru) slike (Background) </li>
<li>Modeli boja (RGB) </li>
</ol>
```

Tag **** ima dva atributa – type i start.

Atribut	Vrijednost	Opis
TYPE	1, I, i, A ili a.	To predstavlja tip uređivanja koji želite: brojevi, rimski brojevi (veliki ili mali) i slova. TYPE je po defaultu namješten na brojeve.
START	BROJ	U sklopu ovog atributa potrebno je navesti broj kojim želimo započeti listu. Ako želimo listu započeti sa 6 ili sa f, potrebno je namjestiti start="6".

Tag **** ima atribut value.

Atribut	Vrijednost	Opis
VALUE	BROJ	VALUE definira vrijednost određene stavke. Ako želimo bilo koju stavku započeti sa 10 ili sa j, potrebno je namjestiti value="10". Sljedeća stavka ima vrijednost 11 ili k.

Primjer

```
<body>
<ol type="I" start="5" >
<li>Ime datoteke (Vanishing Point) </li>
<li>Format datoteke (psd) </li>
<li value="12">Trenutna veličina prikaza (66,7%) </li>
<li>Na kojem smo nivo(leyeru) slike (Background) </li>
<li>Modeli boja (RGB) </li>
</ol>
</body>
</html>
```

Do verzije **HTML 4 i XHTML Transitional** jezika mogli smo koristiti atribut type. U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti atribut type **<ol type="a">**.

Jedan od načina je da koristimo **CSS** koji npr. možemo uvesti unutar prvog para taga. Tada koristitimo atribut **style** uz koji dolazi svojstvo **list-style-type**, a kao vrijednosti navodimo

lower-alpha - (a),

upper-alfa - (A)

lower-roman -(i),

upper-roman - (I),

...

Primjer

```
<body>
<ol start="5" style="list-style-type:upper-roman">
<li>Ime datoteke (Vanishing Point) </li>
<li>Format datoteke (psd) </li>
<li value="12">Trenutna veličina prikaza (66,7%) </li>
<li>Na kojem smo nivou(leyeru) slike (Background) </li>
<li>Modeli boja (RGB) </li>
</ol>
</body>
</html>
```

10.2. Neuređene Liste

Neuređene liste koriste se kad želite prikazati sadržaj koji nema bitan abecedni ili numerički redoslijed, već grafičke simbole. Ako želite stvoriti neuređenu listu koristimo tag ****. Stavke u listi dodavaju se upotrebom **** taga.

Primjer

```
<ul>
<li> Ime datoteke (Vanishing Point) </li>
<li> Format datoteke (psd) </li>
<li> Trenutna veličina prikaza (66,7%) </li>
<li> Na kojem smo nivou(leyeru) slike (Background) </li>
<li> Modeli boja (RGB) </li>
</ul>
```

Tag ima jedan atribut – TYPE.

Atribut	Vrijednost	Opis
TYPE	disc, circle i square.	To utjeće na izgled simbola koji označava listu koji je po default-u namještena na disc

Primjer

```
<body>
<ul type="square">
<li> Ime datoteke (Vanishing Point) </li>
<li> Format datoteke (psd) </li>
<li> Trenutna veličina prikaza (66,7%) </li>
<li> Na kojem smo nivou(leyeru) slike (Background) </li>
<li> Modeli boja (RGB) </li>
</ul>
</body>
</html>
```

Do verzije **HTML 4 i XHTML Transitional** jezika mogli smo koristiti atribut type. U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti atribut type npr <ol type="square">.

Jedan od načina je da koristimo **CSS** koji npr. možemo uvesti unutar prvog para taga. Tada koristitimo atribut **style** uz koji dolazi svojstvo **list-style-type**, a kao vrijednosti navodimo

disc,
square,
circle

Primjer

```
<body>
<ul style="list-style-type:square">
<li> Ime datoteke (Vanishing Point) </li>
<li> Format datoteke (psd) </li>
<li> Trenutna veličina prikaza (66,7%) </li>
<li> Na kojem smo nivou(leyeru) slike (Background) </li>
<li> Modeli boja (RGB) </li>
</ul>
</body>
</html>
```

10.3. Ugniježdene liste

HTML dozvoljava da se stavi lista u listu.Takva lista se zove **ugniježđena**. Unutar elementi liste koji su okruženi ** ... ** tagovima stavljamo novu listu.

Postoje četiri kombinacije:

- Numerirana lista nalazi se unutar numerirane liste
- Numerirana lista nalazi se unutar nenumerirane liste
- Nenumerirana lista nalazi se unutar numerirane liste
- Nenumerirana lista nalazi se unutar nenumerirane liste

Primjer

```
<body>
<ol>
<li>Brojevi</li>
<li>Uvod u programiranje
    <ul>
        <li> C </li>
        <li> C++ </li>
        <li> Java </li>
        <li> VB </li>
        <li> Perl </li>
    </ul>
</li>

<li> Diferencijalne jednadžbe </li>
<li> Analiticka geometrija </li>
<li> Statistika </li>
</ol>
</body>
</html>
```

10.4. Lista definicija

```
<dl>
<dt>Coffee</dt>
<dd>Black hot drink</dd>
<dt>Milk</dt>
<dd>White cold drink</dd>
</dl>
```

Tag **<dl>** definira listu definicija. Tagovi **<dt>** i **<dd>** nalaze se unutar taga **<dl>**. Tag **<dt>** definira određeni pojam / ime, a tag **<dd>** opisuje svaki pojam / ime.

2.11. Slike

Web stranice bi izgledale prilično dosadne da nema slika na njima. Slike su te koje Webu daju vizualni izgled. Slike za Web trebaju biti male. Pod pojmom male ne misli se na dimenzije, već na veličinu datoteke koja zauzima prostor na disku i koja se učitava prilikom prijenosa podataka.

Kada spremamo sliku za Web pred nama se postavljaju dva cilja i to:

- što manja veličina datoteke (što manje kb)
- što kvalitetnija fotografija

Veličina datoteke je bitna zbog brzine prijenosa podataka. Što je manja datoteka, brže će nam se podaci učitati, i obratno. Veličinu datoteke najčešće mjerimo u kb (kilobajtima) i Mb (megabajtima)

11.1. Formati slika za Web

Najkoristimo tri formata slika za Web:

1. JPEG (Graphics Interchange Format) – format koji podržava 16 milijuna boja, ne podržava prozirnost, komprimira veličinu datoteke (smanjuje je), ali žrtvuje kvalitetu (podatke) sa slike. Koristi se za spremanje kolor slika zbog toga što podržava 16 milijuna boja.

2. GIF (Graphics Interchange Format) – format koji podržava 256 boja, podržava prozirnost, komprimira veličinu datoteke (smanjuje je), ali ne žrtvuje kvalitetu (podatke) sa slike. Koristi se za slike kod koje nisu color fotografije, logotipe (zaštitni znak firme)

3. PNG (Portable Network Graphics) – postoje dva formata:

1. **PNG – 8** format koji podržava 256 boja (potpuno identično kao i GIF) i
2. **PNG – 24** koji podržava 16 milijuna boja. PNG formati podržavaju prozirnost, komprimiraju veličinu datoteke (smanjuje je), ali ne žrtvuje kvalitetu (podatke) sa slike. Nekad se koristio za slike vrlo malih dimenzija kao što su slike navigacijskih menu-a jer fine detalje unakazi JPEG kompresija s gubitkom. Međutim, povećanjem brzine prijenosa podataka ovaj format postaje sve prihvatljiviji jer želimo što kvalitetnu fotografiju.

3. **SVG (Scalable Vector Graphics)** – grafički format napravljen za web, koji se koristi za dodavanje vektorskih slika stranicama. W3C je uveo SVG format kao standard 2001. godine. Glavna prednost je što se može beskrajno uvećavati, a da se ne izgubi kvalitet. To čini ovaj format veoma pogodnim za responsive web dizajn.

11.2. Tag i atributi za prikazivanje slika

Tag koja se koristi za prikazivanje slika na web stranicu je ****. Naredba **** ne dolazi u paru. U XHTML piše se ****

Uz tag obavezno se **mora** unijeti **URL adresa** slike (mjesto-putanja gdje se slika nalazi). **URL (Uniform Resource Locator)** ili web adresa određenog dokumenta ili objekta koji se nalazi negdje na Internetu, s danom putanjom koja opisuje kako doći do tog dokumenta.

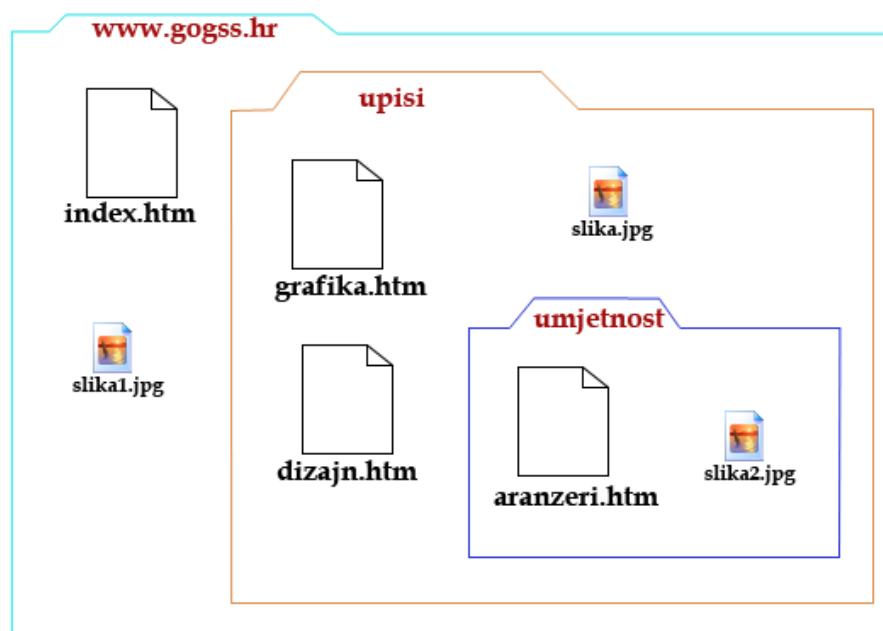
 - XHTML

URL - putanja do datoteke

Razlikujemo dvije vrste **URL adresa** (putanja):

- **Relativni URL** – u kojem su međusobnom položaju na web site-u web stranica i slika koja se poziva u web stranicu.
- **Apsolutni URL** – je položaj slike koja se traži uvijek od root-a nekog web site i uključuje dio <http://>. Koristi se za slike koje su Internetu izvan našeg web sita-a.

Primjer

Ako na web stranici **grafika.htm** želimo ubaciti sliku pod imenom **slika.jpg** koja se nalazi u istoj mapi **UPISI** slijedeći URL će biti:

apsolutni URL

relativni URL

Primjer

Ako na web stranici **grafika.htm** želimo ubaciti sliku pod imenom **slika2.jpg** koja se nalazi u mapi **UMJETNOST** koja je unutar mape **UPISI** slijedeći URL će biti:

apsolutni URL

relativni URL

Primjer

Ako na web stranici **grafika.htm** želimo ubaciti sliku pod imenom **slika1.jpg** slijedeći URL će biti:

apsolutni URL

relativni URL

Primjer

Ako na web stranici **index.htm** želimo ubaciti sliku pod imenom **slika2.jpg** slijedeći URL će biti:

apsolutni URL

relativni URL

Primjer

Ako na web stranici **aranzeri.htm** želimo ubaciti sliku pod imenom **slika1.jpg** slijedeći URL će biti:

apsolutni URL

relativni URL

Do verzije **HTML 4 i XHTML Transitional** jezika mogli smo koristiti sljedeće atributе.

Atribut	Vrijednost	Opis
SRC	URL	URL slike koja se umeće u dokument. Obavezan atribut
WIDTH HEIGHT	BROJ	Ako namjestite WIDTH i HEIGHT atribute (u pikselima), stranica će se otvarati znatno brže jer preglednik neće morati voditi brigu o tome koliko je slika velika, nego će imati točne dimenzije.
HSPACE VSPACE	BROJ	HSPACE je broj praznih pixela koji se ostavlja s lijeve i desne strane slike. VSPACE se odnosi na broj praznih pixela s gornje i donje strane slike.
ALIGN	LEFT, RIGHT TOP, MIDDLE, BOTTOM, ABSBOTTOM, ABSMIDDLE, TEXTTOP, BASELINE	- horizontalno poravnanje slike na stranici. - vertikalno poravnanje slike ako je smještena unutar paragrafa
ALT	TEXT	Alt atribut nudi alternativne podatke za sliku ako ih korisnik iz nekog razloga ne može vidjeti (zbog sporog povezivanja, pogreške u atributu src ili ako korisnik koristi čitač ekrana). Tražilice (Google) nemaju drugi alat za analizu sadržaja fotografija. Njima je jedina referenca tekst koji se upiše u HTML image oznaku = alt i title atributi.
TITLE	TEXT	Da biste stvorili tooltip za sliku, koristite atribut title

Primjer

```
<body>  
    
  <p>Uz potpunu i suvremenu opremljenost, sve naše jedinice su klimatizirane te je svaka obogaćena pripadajućom, opremljenom terasom, s kojih se pruža predivan pogled na kvarnerske otoke Cres, Plavnik i Rab te na najljepši mediteranski prolaz - između otoka Cresa i Plavnika. </p>  
</body>  
</html>
```

U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti atribut

- align i
- hspace i vspace

Jedan od načina je da koristimo **CSS** koji npr. možemo uvesti unutar prvog para taga. Tada koristitimo atribut **style**

Umjesto atributa **align** možemo koristiti svojstvo **float**

Vrijednost su: left i right

```
<img style="float:left">
```

Umjesto atributa **hspace** možemo koristiti svojstvo **margin-left** ili **margin-right**. Vrijednost su: brojčana oznaka u pikselima.

```
<img style="margin-left:10px">
```

Umjesto atributa **vspace** možemo koristiti svojstvo **margin-top** ili **margin-bottom**. Vrijednost su: brojčana oznaka u pikselima.

```
<img style="margin-top:10px">
```

Primjer

```
<body>  
      
    <p>Uz potpunu i suvremenu opremljenost, sve naše jedinice su klimatizirane te je svaka  
    obogaćena pripadajućom, opremljenom terasom, s kojih se pruža predivan pogled na kvarnerske  
    otoke Cres, Plavnik i Rab te na najljepši mediteranski ortdanski prolaz - između otoka Cresa i  
    Plavnika. Ljubazni sumještani ponuditi će Vam na prodaju oveći broj lokalni gastro-specijaliteta:  
    pršut, ovčje meso, mlijeko i sir, više vrsta riba, specifično povrće, šparuge i brokulu te najraznivrsnije  
    voće. Uz to će Vam mnogi domaćini ponuditi raznovrsno domaće, crno i bijelo vino.</p>  
    </body>  
</html>
```

11.3. Korištenje figure i figcaption taga

HTML5 uključuje novi tag **<figure>** koji dolazi u paru i određuje samostalni sadržaj koji se odnosi na glavni sadržaj, poput ilustracija, dijagrama, fotografija, popisa kodova itd. Tag **<figcaption>** koji dolazi u paru **i** često se ugniježdi unutar elementa **<figure>** radi dodavanja opisa sadržaju označenim s tagom **<figure>**.

```
<figure>  
      
    <figcaption> <i>fig.1</i>A pink flamingo. </figcaption>  
</figure>
```

11.4. Atribut za pozivanje pozadinskih slika

Ako želimo sliku koristiti kao pozadinu web stranice koristimo atribut **background** u naredbi **body**

```
<body background="slike/pozadina.gif">
```


URL - Putanja do dokumenta

U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti atribut **background**.

Jedan od načina je da koristimo **CSS** koji npr. možemo uvesti unutar prvog para taga. Tada koristitimo atribut **style**

```
<body style="background-image:url(slike/pozadina.gif)">
```


URL - Putanja do dokumenta

2.12. Linkovi (HYPERLINK)

HYPYERLINK (često se kaže i link) je element web stranice na kojeg kad se klikne, pristupa drugoj web stranici, ili generalno, drugoj web adresi. Linkovi su često u formi teksta, ali su popularni i image(slike) linkovi.

Da bi kreirali link, potreban nam je otvoreni i zatvoreni `<a>...` tag. Sav sadržaj između otvorenog i zatvorenog taga smatra se linkom.

U primjeru,

```
<a href="http://www.yahoo.com">YAHOO!</a>
```

link je: **YAHOO!**

2.12.1 Atributi taga `<a>`

Atribut	Vrijednost	Opis
href	URL	Mjesto - putanja gdje se nalazi web stranica. To je obvezan atribut.
target	_top, _parent, _self i _blank	Ovime se određuje kamo se učitava web stranica. Ako koristimo _self dokument se otvara u istom prozoru u kome se nalazi i link. Ako koristimo _blank dokument se otvara u novom prozoru.(default)

U slučaju taga za link `<a>`, mora se u naredbu unijeti URL adresa druge web stranice (mjesto gdje se ta html stranica nalazi). To se unosi preko atributa `href`.

```
<a href="URL -adresa">Tekst</a>
```

Ovdje kao i kod slika možemo definirati **apsolutnu ili relativnu URL** – adresu.

Apsolutna URL adresa `hrvatski jezik`

Relativna URL adresa `hrvatski jezik`

Atributom **target** se određuje kamo se učitava web stranica. Ako koristimo `_self` dokument se otvara u istom prozoru u kome se nalazi i link. Ako koristimo `_blank` dokument se otvara u novom prozoru.(default)

```
<a href="../nastava/hrvatski.html" target="_blank">hrvatski jezik</a>
```

Tekst na kojem je postavljen link se u pretraživaču prikazuje podvučeno i obojen plavom bojom. Kada je link posjećen, linkovi postaju obojeni purpurnom bojom.

Boje linkove možemo promijeniti ovisno o definiranim atributima

link (boja linka),

alink (boja linka kada kliknemo na njega) i

vlink (boja posjećenog linka)

u tagu **body**.

```
<body link="#00FF00" alink="#0000FF" vlink="#FF0000">
```

atributi **link**, **alink** i **vlink** ne koristimo u HTML5 jeziku

Primjer

```
<body link="#00FF00" alink="#0000FF" vlink="#FF0000">
<h2 align="center">
<font color="#006666"><a href="lista_neuređena.html">Naslov</a></font></h2>
<a href="plivanje.html" target="_blank"></a>
<p>Uz potpunu i suvremenu opremljenost, sve naše jedinice su klimatizirane te je svaka obogaćena
pripadajućom, opremljenom terasom, s kojih se pruža predivan pogled na kvarnerske otoke Cres, <a
href="plavnik/jezero.html" target="_blank">Plavnik</a> i Rab te na najljepši mediteranski ortdanski
prolaz - između otoka Cresa i Plavnika.Ljubazni sumještani ponuditi će Vam na prodaju oveći broj lokalni
gastro-specijaliteta: pršut, ovčje meso, mlijeko i sir, više vrsta riba, specifično povrće, šparuge i brokulju
te najraznivrsnije voće. Uz to će Vam mnogi domaćini ponuditi raznovrsno domaće, crno i bijelo
vino.</p>
</body>
</html>
```

2.13. Izrada tablica (HTML 5)

Tablice su namijenjene prikazivanju tabelarnih podataka. Osnovni tagovi koje govore pregledniku da napravi tablicu su :

<table> </table>

<tr> <tr> - definira broj redova tablice

<td> </td> - definira **ćeliju u retku (stupac)** tablice

<th> </th> definira **ćeliju zaglavje u retku** tablice.

Primjer1: Osnovna struktura tablice od 2 reda i 2 stupca

```
<table>
  <tr>
    <td>&nbsp;</td>
    <td>&nbsp;</td>
  </tr>
  <tr>
    <td>&nbsp;</td>
    <td>&nbsp;</td>
  </tr>
</table>
```

Primjer2: Osnovna struktura tablice sa zaglavljem od 3 reda i 2 stupca

```
<table>
<tr>
  <th>Month</th>
  <th>Savings</th>
</tr>
<tr>
  <td>January</td>
  <td>$100</td>
</tr>
<tr>
  <td>February</td>
  <td>$80</td>
</tr>
</table>
```

2.13.1. Atributi scope taga <th>

Primjer3: Osnovna struktura tablice sa zaglavljem koje se odnosi na stupce

```
<table>
  <tr>
    <th scope="col">Month</th>
    <th scope="col">Savings</th>
  </tr>
  <tr>
    <td>January</td>
    <td>$100</td>
  </tr>
  <tr>
    <td>February</td>
    <td>$80</td>
  </tr>
</table>
```

Atribut	Vrijednost	Opis
scope	col	Određuje da je ćelija zaglavlje za stupac
scope	row	Određuje da je ćelija zaglavlje za red

2.13.2 Primjena CSS svojstava na tag <table>

U **HTML 5** jeziku ne možemo koristiti mnoge atribute. Zbog toga se uvodi **CSS** i jedan od načina je da koristimo **CSS** koji uvodimo unutar prvog para taga. Tada koristitimo atribut **style**. Neka svojstva možemo primjeniti na tag <table>, ali i na npr tagove <tr> ili <td> <th>

a) border

CSS svojstvo određuje rub oko tablice.

```
<table style="border:1px solid #aabbcc">  
....  
</table>
```

b) border-collapse

CSS svojstvo određuje da li čelije unutar tablice imaju zajedničke ili odvojene granice.

```
<table style="border-collapse:separate"> - čelije će imati odvojene granice (default)  
....  
</table>
```

Firstname	Lastname
Peter	Griffin
Lois	Griffin

```
<table style="border-collapse:collapse"> - čelije će imati zajedničke granice granice  
....  
</table>
```

Firstname	Lastname
Peter	Griffin
Lois	Griffin

c) border-spacing

CSS svojstvo određuje razmak između čelija. Primjenjujemo samo ako je svojstvo border-collapse:separate

```
<table style="border-collapse:separate; border-spacing:10px;">  
....  
</table>
```

d) width

CSS svojstvo određuje širinu tablice.

```
<table style="width:400px">  
....  
</table>
```

d) background-color

CSS svojstvo određuje pozadinsku boju tablice.

```
<table style="background-color:#f5f5f5;">  
....  
</table>
```

2.13.3 Primjena CSS svojstava na tag <tr>

a) background-color

CSS svojstvo određuje pozadinsku boju u reda tablice.

```
<table>  
<tr style="background-color:#f5f5f5;">  
<td>Peter</th>  
.....  
</tr>  
</table>
```

2.13.4 Primjena CSS svojstava na tagove <td> ili <th>

a) padding

CSS svojstvo koje određuje razmak između ruba čelije i sadržaja.

```
<table>
<tr>
<th style="padding:10px">Firstname</th>
.....
</tr>
<tr>
<td style="padding:10px">Peter</td>
.....
</tr>
<table>
```

b) border

CSS svojstvo određuje rub oko čelije.

```
<table>
<tr>
<th style="border:1px solid #aabb">Firstname</th>
.....
</tr>
<tr>
<td style="border:1px solid #aabb">Peter</td>
.....
</tr>
<table>
```

c) background-color

CSS svojstvo određuje pozadinsku boju u čeliji tablice.

```
<table>
<tr>
<th style="background-color:#f5f5f5;">Firstname</th>
.....
</tr>
<tr>
<td style="background-color:#f5f5f5;">Peter</td>
.....
</tr>
<table>
```

2.14. Forme (obrasci) i elementi forme

Također preglednik može prenijeti podatke web-serveru s ciljem obrade podataka. Ova mogućnost se ostvaruje preko koncepta formi (engl. form). Forma dopušta da se uspostavi komunikacija između korisnika i servera: korisnik popunjava formu i šalje je serveru.

Polazeći od podataka iz forme vrši se odgovarajuća obrada na serveru, a o rezultatima korisnik eventualno biva obaviješten. Obavještavanje se ostvaruje tako što server generira html dokument koristeći se informacijama iz formi i vraća ga korisniku na elektronski način.

Osnovna razlika između razgledanja neke strane i formi se ogleda u tome što je za "običnu" hipertekstualnu stranu dovoljno "kliknuti" na hiper-vezu sa adresom (X) da bi se prešlo sa tekućeg dokumenta na dokument na adresi (X) dok se kod formi uspostavlja veza sa adresom (X) nekog programa na serveru.

Preko formi mogu se realizirati različite aplikacije kao što su:

- upiti nad bazama podataka da bismo pronašli npr. odgovarajuću stranicu (Google);
- smještaj korisničkih podataka u bazu;
- elektronska trgovina (prijem narudžbine i reguliranje načina plaćanja);

2.14.1. HTML oznake i atributi kojima se pravi forma

Forma se implementira preko taga **<form>** čiji je opći oblik:

<form> dolaze elementi forme **</form>**

Tag **<form>** sadrži sljedeće **atribute**:

- atribut **ACTION** gdje poslati ispunjene podatke obrasca prilikom predaje- npr (url) adresu programa na serveru koji vrši obradu podataka koji su uneseni u elemente forme
- atribut **METHOD** označava na koji način će se poslati podaci obrasca. Ovaj atribut može imati vrednosti **GET** ili **POST**.
- Atribut **ID** koristi se za davanju jedinstvenog **imena** obrascu kojemu pristupamo. Ako imamo više formi na html stranici, dati ćemo različita imena formi.

```
<form id="prva_forma" method="post" action="/action_page.php">  
.....  
</form>
```

Unutar taga <form>...</form> mogu se navesti i drugi tagovi koji opisuju elemente forme. Tagovi <FORM> se ne mogu umetati jedan u drugi.

Danas u HTML imamo čitav niz <input type=""> tagova. HTML5 donosi mnogo novih <input type=""> tagova. Evo popis nekih tagova elemenata forme.

2.14.2. Dugme submit

Tag i obavezni atribut dugmeta submit je <**input type="submit"**> - klikom na ovaj element šaljemo vrijednosti elemenata forme

```
<input type="submit" id="submit" value="Potvrditi">
```

- o atribut **type="submit"** govori pregledniku da je element obrasca dugme submit
- o atribut **id** koristi se za dodjelu proizvoljnog imena elementu. Svaki id u kodu mora imati *različito ime..*
- o atribut **value** predstavlja tekst koji će se prikazati na dugmetu

Možemo koristiti i tag <button>

```
<button type="submit" id="submit" >Potvrditi</button>
```

2.14.3. Dugme reset

Tag i obavezni atribut dugmeta reset je <**input type="reset"**>- klikom na element resetiramo definirane vrijednosti elemenata forme

```
<input type="reset" name="reset" id ="reset" value="Poništi">
```

- o atribut **type="reset"** govori pregledniku da je element obrasca dugme reset
- o atribut **id** koristi se za dodjelu proizvoljnog imena elementu. Svaki id u kodu mora imati *različito ime..*
- o atribut **value** predstavlja tekst koji će se prikazati na dugmetu

Možemo koristiti i tag <button>

```
<button type="reset" id="reset" >Potvrditi</button>
```

2.14.4. Jednoredno polje za unos teksta

Naredba i obavezni atribut jednorednog polja za unos teksta je `<input type="text" >`

(u ovom slučaju tag lebel ima for koji ga veže za tag input)

```
<label for="ime">Ime:</label>
<input type="text" id="ime" name="ime" placeholder="Vaše ime upišite"
autocomplet="on" required>
```

ili

(u ovom slučaju lebel nema for jer se unutar taga label ugnijezdio tag input)

```
<label>Ime:
<input type="text" id="ime" name="ime" placeholder="Vaše ime upišite"
autocomplet="on" required>
</label>
```

- atribut **type="tekst"** govori pregledniku da je element obrasca jednoredno polje za unos teksta
- atribut **id** koristi se za dodjelu proizvoljnog imena elementu. Svaki id u kodu mora imati *različito ime..*
- atribut **name** koristi se za identifikaciju polja za unos. Preglednik serveru **prosljeđuje** ime polja zajedno s njegovom vrijednošću.
- atribut **placeholder** navodi nas što se traži od nas da upišemo u zadano polje
- atribut **autocomplet** pomaže korisnicima da ispunjavaju obrasce na temelju ranijeg unosa. Vrijednosti su on ili off
- **required** određuje da se prije slanja obrasca mora popuniti polje za unos
- atribut **size** koristi se za definiranje širine polja za unos teksta
- atribut **minlength** koristi se za definiranje minimalnog broja znakova koje posjetilac može upisati u polje za unos.
- atribut **maxlength** koristi se za definiranje maksimalnog broja znakova koje posjetilac može upisati u polje za unos. Na primjer kod jedinstvenog matičnog broja građana maxlength iznositi će 13.

2.14.5. Jednoredno polje za unos lozinke

Naredba i obavezni atribut jednorednog polja za unos teksta je `<input type="password" >`

```
<label for="lozinka">Lozinka:</label>
<input type="password" id="lozinka" name="lozinka" placeholder=" vaša lozinka
required>
```

- atribut **type="password"** govori pregledniku da je element obrasca jednoredno polje za unos lozinke
- atribut **id** koristi se za dodjelu proizvoljnog imena elementu. Svaki id u kodu mora imati *različito ime..*
- atribut **name** koristi se za identifikaciju polja za unos. Preglednik serveru **prosljeđuje** ime polja zajedno s njegovom vrijednošću.
- atribut **placeholder** navodi nas što se traži od nas da upišemo u zadano polje
- **required** određuje da se prije slanja obrasca mora popuniti polje za unos

2.14.6. Jednoredno polje za unos email-a

Naredba i obavezni atribut jednorednog polja za unos teksta je `<input type="email" >`

```
<label >Email:
<input type="email" id="email" name="email" placeholder=" vaša email adresa
required>
</label>
```

- atribut **type="email"** govori pregledniku da je element obrasca jednoredno polje za unos email-a
- atribut **id** koristi se za dodjelu proizvoljnog imena elementu. Svaki id u kodu mora imati *različito ime..*
- atribut **name** koristi se za identifikaciju polja za unos. Preglednik serveru **prosljeđuje** ime polja zajedno s njegovom vrijednošću.
- atribut **placeholder** navodi nas što se traži od nas da upišemo u zadano polje
- atribut **required** određuje da se prije slanja obrasca mora popuniti polje za unos

2.14.7. Radio dugme

Tag i obavezni atribut polja za potvrdu je `<input type="radio">`

```
<input type="radio" name="spol" id="musko" value="musko" >
<label for="musko">Muško</label>
<input type="radio" name="spol" id="zensko" value="zensko" checked>
<label for="zensko">Žensko</label>
```

- atribut **type="radio"** govori pregledniku da je element obrasca radio dugme
- atribut **id** koristi se za dodjelu proizvoljnog imena elementu. Svaki id u kodu mora imati *različito ime..*
- atribut **name** koristi se za identifikaciju polja za unos. Preglednik serveru proslijeđuje ime polja zajedno s njegovom vrijednošću.
- atribut **value** predstavlja izabranu vrijednost
- **checked** govori pregledniku da je u postavkama izaberano to dugme

2.14.8 Polje za potvrdu

Tag i obavezni atribut polja za potvrdu je `<input type="checkbox">`

```
<input type="checkbox" name="operativni_sustav" id="windows" value="windows">
<label for="windows"> Windows </label>
<input type="checkbox" name="operativni_sustav" id="vista" value="vista">
<label for="windows"> Vista </label>
<input type="checkbox" name="operativni_sustav" id="linux" value="linux"
checked="checked">
<label for="windows"> Linux</label>
```

- atribut **type="checkbox"** govori pregledniku da je element obrasca polje za potvrdu
- atribut **id** koristi se za dodjelu proizvoljnog imena elementu. Svaki id u kodu mora imati *različito ime..*
- atribut **name** koristi se za identifikaciju polja za unos. Preglednik serveru proslijeđuje ime polja zajedno s njegovom vrijednošću.
- atribut **value** predstavlja izabranu vrijednost
- atribut **checked** govori pregledniku da izabere to dugme pri prikazu

2.14.9. Višeredno polje unos teksta

Tag višerednog polja za unos teksta je **<textarea></textarea>**

```
<textarea name="poruka" id="poruka" cols="40" rows="5" placeholder="komentar"  
required></textarea>
```

- o atribut **id** koristi se za dodjelu imena polju. Svaki id u kodu mora imati različito ime.
- o atribut **name** koristi se za identifikaciju polja za unos. Preglednik serveru proslijeđuje ime polja zajedno s njegovom vrijednošću.
- o atribut **cols** koristi se za definiranje broja znakova koji se mogu unijeti u jedan red
- o atribut **rows** koristi se za definiranje broja redova.
- o atribut **placeholder** navodi nas što se traži od nas da upišemo u zadano polje
- o **required** određuje da se prije slanja obrasca mora popuniti polje za unos

2.14.10. Padajuće liste

Tag padajuće liste je `<select>... </select>`. Da bismo dodali stavke u padajućoj listi između taga `<select>... </select>` dodajemo tag `<option>... </option>`

```
<label for="godine">Dob </label>
<select name="godine" id = "godine" size="1">
    <option value="manje20" selected>manje od 20 </option>
    <option value="20do29">20 do 29 </option>
    <option value="30do39">30 do 39 </option>
    <option value="40do49">40 do 49 </option>
    <option value="više50">50 i više </option>
</select>
```

Atributi tag `<select>`

- o atribut **size** broj stavki koje se pojavljuju vide na ekranu. Default-na vrijednost je 0.
- o atribut **id** koristi se za dodjelu proizvoljnog imena elementu. Svaki id u kodu mora imati *različito ime..*
- o atribut **name** koristi se za identifikaciju polja za unos. Preglednik serveru proslijeđuje ime polja zajedno s njegovom vrijednošću.

Atributi tag `<option>`

- o atribut **value** predstavlja izabranu vrijednost
- o atribut **selected** govori pregledniku da prikaže tu vrijednost pri prikazu